

«МЫ ПАДТРЫМЛІВАЛІ І БУДЗЕМ ПАДТРЫМЛІВАЦЬ СВОЙ РЭАЛЬНЫ СЕКТАР ЭКАНОМІКІ»

Ці павінна дзяржава аказваць падтрымку рэальнаму сектару? Пытанне ў пэўнай ступені рытарычнае — як паказвае сусветны вопыт, нават у эканамічна развітых краінах дзяржава не сыхадзіць з эканомікі. Куды больш важны момант, каму і як падтрымка павінна аказвацца, каб прынесьці максімальную аздачу. Выразна гэта актуальна ў наш час і была прывячана нарада ў кіраўніка дзяржавы з удзелам урада, кіраўніцтва аблвыканкамаў, Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай акадэміі навук, іншых зацікаўленых устаноў і ведамстваў.

Увогуле трэба адзначыць, што тема дзяржаўнага падтрымліваства ў такім высокім узроўні не новая. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўжо не аднойчы выказаў сваё меркаванне на гэты конт, а ва Указе аб удакладненні прававога рэгулявання парадку аказання дзяржаўнай падтрымкі, Пасланні беларускаму народу і парламенту паставіў канкрэтныя задачы і прапанаваў механізмы іх вырашэння. Што зроблена?

На жаль, даводзіцца констатаваць, што да гэтага часу дзяржаўная падтрымка прадпрыемстваў павялічвалася з году ў год. Толькі летась арганізацыям рэальнага сектара эканомікі было выдаткавана каля 2 трыльёнаў рублёў. А вось скарысталіся гэтымі прэферэнцыямі суб'екты гаспадарання па-рознаму. Асноўная маса — 64 працэнты — прадпрыемстваў, якіх падтрымала дзяржава, сумленна выканалі ўзятыя на сябе абавязкі, прымуцілі грошы працаваць і атрымалі адпаведны эканамічны вынік. Аднак трэць арганізацый па прычыне як аб'ектўных (падаражэнне энэргасбытоў і інш.), так і суб'ектўных прычын выдаткаванні сродкі проста «праела». Прычым частка дырэктарата складала «пацёмкінскія» бізнес-планы загадзя ведаючы, што вярнуць грошы не зможа...

«З будучага года мы павінны кардынальна змяніць дзяржаўную палітыку ў адносінах да дзяржаўных прэферэнцый, — запатрабаваў Аляксандр Лукашэнка. — Надшышо час не толькі адмовіцца ад падтрымкі на плаву безнадзейных прадпрыемстваў, але і спыніць распыленне дзяржаўных сродкаў на неэфэктыўныя ці малаэфэктыўныя праекты... Трэба дабіцца таго, каб кожнае прадпрыемства працавала эфектыўна і рэнтабельна».

Кіраўнік дзяржавы выказаў занепакоенасць тым, што ўрад выдзяляе значныя сродкі на падтрымку нерэнтабельна працуючых прадпрыемстваў. «Я раблю адну выснову, што ўрад за кошт бюджэту спрабуе скрыць сваю некампетэнтнасць і дрэнную работу», — сказаў ён.

Змяненне сістэмы дзяржаўнага падтрымкі ў Беларусі, у адрэзненне ад існых паставячэй краіні, не павінна стаць шковай ізраіляй. «У прадпрыемстваў было больш як 10 гадоў, каб адаптавацца да новых умоў, — адзначыў Прэзідэнт. — Прадпрыемствы і калектывы, якія не змаглі гэтага зрабіць, нам проста не патрэбны». У якасці прыкладу Аляксандр Лукашэнка прывёў сітуацыю ў сельскай гаспадарцы. Навошта ўкладваць велізарныя срод-

Уладзімір Канаплёў высока ацэньвае ўзровень беларуска-ізраільскіх міжпарламенцкіх адносін

Добрыя ўзаемаадносінны паміж Беларусі і Ізраілем склаліся даўно, не толькі на міждзяржаўным узроўні, але і на міжпарламенцкім. Ёсць шмат агульных пунктаў, вызначаны напрамкі, па якіх парламентары дзюэк краін будуюць працаваць у далейшым. Аб гэтым заявіў старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Уладзімір Канаплёў учора на сустрэчы ў Мінску з дэлегацыяй Лігі міжпарламенцкай дружбы «Ізраіль-Беларусь» Кнесета Дзяржавы Ізраіль.

«Я прыклініць самых шчэрых ўзаемаадносінны паміж Беларусі і Ізраілем і гатовы прыклініць ўсе намаганні для садзейнічання ў развіцці супрацоўніцтва», — сказаў Уладзімір Канаплёў. Беларускі спікер таксама адзначыў, што «прадстаўнікі Ізраіля заўсёды пазітыўна ставяцца да нашай краіны незалежна ад таго, якія палітычныя падзеі адбываюцца ў свеце і якія думкі ў наш адрас гумаць з боку Еўропы і Злучаных Штатаў Амерыкі».

(Заканчэнне на 2-й стар.)

АДКАЗНАСЦЬ ЗА ЗАПАЗЫЧАНАСЦЬ па аплаце за паслугі ЖКГ павінна стаць больш жорсткай?

Учора адбылася вучоба дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, падчас якой парламентары знаёмліліся з дзейнасцю сістэмы жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі на прыкладзе арганізацый горада Мінска.

Выступаючы на пленарным пасяджэнні ў будынку Мінгарвыканкама, намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў Сяргей Забалоццэ заявіў, што зараз прыйшоў час «да паступовага пераводу жыллёва-камунальнай гаспадаркі ў рэжым бяспрагнана функцыянавання. Пры гэтым неабходна забяспечыць адрасную сацыяльна-партыкулярную прадажу, якія маюць найбольшую патрэбу ў падтрымцы з боку дзяржавы».

Сяргей Забалоццэ дадаў, што сёння абслугоўванне жыллёвага фонду ў краіне ажыццяўляюць амаль заўсёды дзяржаўныя арганізацыі. Толькі 1 працэнт ад арганізацый ЖКГ займаюць прыватныя арганізацыі.

Паводле слоў першага намесніка старшыні Мінгарвыканкама Анатолія Кунцавіча, гарадскія ўлады зараз актыўна займаюцца ўстаноўкай індывідуаль-

УЗРЫЎЧАТКА ОПТАМ

Следчы аддзел упраўлення КДБ па Магілёўскай вобласці распачаў крымінальную справу супраць маладога чалавека, жыхара г. Мар'іна Горка. Ён спрабаваў збыць буйную партыю ўзрыўчаткі — 10 кілаграмў пласціду. Цану тавару ён прызначыў у 10 тысяч долараў. З асыржонасці прадавец некалькі разоў адкладаў сустрэчу і мяняў яе месца. Урэшце аперацыя набыцтва-продажу адбылася ў кафе ў вёсцы Ляпчы на аўтадарозе «Бабруйск-Мінск». Малады чалавек кінуў свой аўтамабіль за некалькі кіламетраў ад месца сустрэчы, а ўзрыўчатку схавав у лесе. Аднак яго затрымалі пасля заключэння дзелькі. Пра гэта паведаміла прэс-групка УКДБ.

Кар. «Звязды».

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ДАЖДЖОМ ПЕСНЮ НЕ СПАЛОЖАЦЬ

Дзень свайго горада адсвяткавалі жыхары Глыбокага.

УСЕ ЗОРКІ Ў ГОСЦІ

Ала Пугачова на «Славянскі базар» не прыедзе, затое будзе Сафія Ратару

Да адкрыцця XVI Міжнароднага фестываля мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску» засталася крыху менш як два тыдні. Праца ў арганізацыі ідзе літаральна суткімі — старшыня дырэктарату па будзе матчыскасці выйсці за прававое поле.

«Мы падтрымлівалі і будзем падтрымліваць свой рэальны сектар эканомікі. Але рабіць гэта будзем цывілізавана», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Сяргей ПРОТАС.

«Фестываль паступова — і на гэты раз велімі ўпэўнена — перарастае ў сусветны форум мастацтваў», — адзначыў першы намеснік міністра культуры Уладзімір Рылака. Сапраўды, сёлета геаграфія ўдзельнікаў фестываля зноў пашырылася — далёка за межы не толькі славянскіх, але і еўрапейскіх краін. Напрыклад, сярэд гэтай будзе калектывы з Аўстраліі, Егіпта, Балівіі. Што да «зорных» імянаў, дакладна падвердзілі свой удзел Патрысія Каас, Сафія Ратару, Валерыя Лявоневіч, Ларыса Доліна, Барыс Маісеў, Дана Інтэрношл, Верка Сірдзючка, Эдзіта П'еха і г. д. Вядуцца перамоваў з Філіпам Кіркоўравым. А вось Мікалай Баскаў якраз у гэты час будзе заняты ў Іспаніі, дзе ён запісвае рэмак з Мантсерат Кабалье новы музычны мазурьял.

У конкурсе маладых выканаўцаў эстраднай песні «Віцебск-2007» уступляць 23 артысты з 20 краін свету. «Журый» конкурсантства будзе судзіць з Балгарыі, Сербіі, Літвы, Польшчы, Румыніі, Украіны, Расіі і Беларусі. Ад нашай краіны ў журый ўойдзе заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь Аляксандр Шхановіч, а старшынства аддадзена вядомай расійскаму кампазітару Кіму Брайтбургу. Дзіцячы музычны конкурс «Віцебск-2007» крыху менш прадстаўнічы — 22 чалавек з 19 краін свету, — але гэта не значыць, што беларусам Андрэю Кунцу і Крысціне Святлічнай даядзедца лягчэй, чым іх дарослым калегам Георгію Калдуцу і Ганне Благавай. Канкурэнцыя сёлета моцная, так што «дзіцячых» журый на чале з расійскай спявачкай Анітай Цой чакана складаная і адказная работа.

Адметным падзеям «Славянскага базару ў Віцебску», як заўжуды, стануць Дзень Беларусі і Дзень Саюзнай дзяржавы. Наша краіна наладзіць мастацкую прэзентацыю 7 ліпеня. У гэты дзень адбудзецца гала-канцэрт майстроў мастацтваў Беларусі, названы па першаму радку са спектакля «Сымон-музыка» — «Ад роднае зямлі, ад гомаму бароў...». Прысвечаны ён 125-годдзю класікаў беларускай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа. Як раскажу журналістам рэ-

жысёр канцэрта Вячаслаў Панін, тэматычна гала-канцэрт будзе падзелены на два блокі. Першы — музычна-тэатралізаваная пастаюнка з удзелам артыстаў Купалаўскага тэатра, харэаграфічнага ансамбля «Харошкі», ансамбля народнай музыкі «Бяседа», Беларускага дзяржаўнага ансамбля «Песняры», новастворанага ВІА «Верані», дуэта «Аляксандра і Канстанціна», гурта «Харлі». У другім блоку будзе прадстаўлена «пакаленне NEXT» — папулярныя маладзёжныя калектывы і выканаўцы, а таксама зусім юныя артысты. Позна ночку канцэрт працягне «Блок Еўрабачання» — былая, цяперашняя і патэнцыйная ўдзельніца галоўнага еўрапейскага музычнага тэлеканала зборчаруца на адной сцэне.

У канцэртнай зале Віцебскай філармоніі таксама важная навіна — тут набылі і ўсталювалі влізны арган, і зарэз «гатовы праводзіць любіць канцэрты ў любых музычных стылях і жанрах». У музея гісторыі «Славянскага базару» — наваселле і падтрымка новай экспазіцыі, якая, калі ўсе атрымаецца, адкрыецца якраз да 6 ліпеня.

«Фестываль паступова — і на гэты раз велімі ўпэўнена — перарастае ў сусветны форум мастацтваў», — адзначыў першы намеснік міністра культуры Уладзімір Рылака. Сапраўды, сёлета геаграфія ўдзельнікаў фестываля зноў пашырылася — далёка за межы не толькі славянскіх, але і еўрапейскіх краін. Напрыклад, сярэд гэтай будзе калектывы з Аўстраліі, Егіпта, Балівіі. Што да «зорных» імянаў, дакладна падвердзілі свой удзел Патрысія Каас, Сафія Ратару, Валерыя Лявоневіч, Ларыса Доліна, Барыс Маісеў, Дана Інтэрношл, Верка Сірдзючка, Эдзіта П'еха і г. д. Вядуцца перамоваў з Філіпам Кіркоўравым. А вось Мікалай Баскаў якраз у гэты час будзе заняты ў Іспаніі, дзе ён запісвае рэмак з Мантсерат Кабалье новы музычны мазурьял.

У канкурсе маладых выканаўцаў эстраднай песні «Віцебск-2007» уступляць 23 артысты з 20 краін свету. «Журый» конкурсантства будзе судзіць з Балгарыі, Сербіі, Літвы, Польшчы, Румыніі, Украіны, Расіі і Беларусі. Ад нашай краіны ў журый ўойдзе заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь Аляксандр Шхановіч, а старшынства аддадзена вядомай расійскаму кампазітару Кіму Брайтбургу. Дзіцячы музычны конкурс «Віцебск-2007» крыху менш прадстаўнічы — 22 чалавек з 19 краін свету, — але гэта не значыць, што беларусам Андрэю Кунцу і Крысціне Святлічнай даядзедца лягчэй, чым іх дарослым калегам Георгію Калдуцу і Ганне Благавай. Канкурэнцыя сёлета моцная, так што «дзіцячых» журый на чале з расійскай спявачкай Анітай Цой чакана складаная і адказная работа.

Адметным падзеям «Славянскага базару ў Віцебску», як заўжуды, стануць Дзень Беларусі і Дзень Саюзнай дзяржавы. Наша краіна наладзіць мастацкую прэзентацыю 7 ліпеня. У гэты дзень адбудзецца гала-канцэрт майстроў мастацтваў Беларусі, названы па першаму радку са спектакля «Сымон-музыка» — «Ад роднае зямлі, ад гомаму бароў...». Прысвечаны ён 125-годдзю класікаў беларускай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа. Як раскажу журналістам рэ-

жысёр канцэрта Вячаслаў Панін, тэматычна гала-канцэрт будзе падзелены на два блокі. Першы — музычна-тэатралізаваная пастаюнка з удзелам артыстаў Купалаўскага тэатра, харэаграфічнага ансамбля «Харошкі», ансамбля народнай музыкі «Бяседа», Беларускага дзяржаўнага ансамбля «Песняры», новастворанага ВІА «Верані», дуэта «Аляксандра і Канстанціна», гурта «Харлі». У другім блоку будзе прадстаўлена «пакаленне NEXT» — папулярныя маладзёжныя калектывы і выканаўцы, а таксама зусім юныя артысты. Позна ночку канцэрт працягне «Блок Еўрабачання» — былая, цяперашняя і патэнцыйная ўдзельніца галоўнага еўрапейскага музычнага тэлеканала зборчаруца на адной сцэне.

У канкурсе маладых выканаўцаў эстраднай песні «Віцебск-2007» уступляць 23 артысты з 20 краін свету. «Журый» конкурсантства будзе судзіць з Балгарыі, Сербіі, Літвы, Польшчы, Румыніі, Украіны, Расіі і Беларусі. Ад нашай краіны ў журый ўойдзе заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь Аляксандр Шхановіч, а старшынства аддадзена вядомай расійскаму кампазітару Кіму Брайтбургу. Дзіцячы музычны конкурс «Віцебск-2007» крыху менш прадстаўнічы — 22 чалавек з 19 краін свету, — але гэта не значыць, што беларусам Андрэю Кунцу і Крысціне Святлічнай даядзедца лягчэй, чым іх дарослым калегам Георгію Калдуцу і Ганне Благавай. Канкурэнцыя сёлета моцная, так што «дзіцячых» журый на чале з расійскай спявачкай Анітай Цой чакана складаная і адказная работа.

У канкурсе маладых выканаўцаў эстраднай песні «Віцебск-2007» уступляць 23 артысты з 20 краін свету. «Журый» конкурсантства будзе судзіць з Балгарыі, Сербіі, Літвы, Польшчы, Румыніі, Украіны, Расіі і Беларусі. Ад нашай краіны ў журый ўойдзе заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь Аляксандр Шхановіч, а старшынства аддадзена вядомай расійскаму кампазітару Кіму Брайтбургу. Дзіцячы музычны конкурс «Віцебск-2007» крыху менш прадстаўнічы — 22 чалавек з 19 краін свету, — але гэта не значыць, што беларусам Андрэю Кунцу і Крысціне Святлічнай даядзедца лягчэй, чым іх дарослым калегам Георгію Калдуцу і Ганне Благавай. Канкурэнцыя сёлета моцная, так што «дзіцячых» журый на чале з расійскай спявачкай Анітай Цой чакана складаная і адказная работа.

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыву тэлеканала АНТ з пяцігоддзем з дня першага выхаду ў эфір

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што адкрыццё тэлеканала сведчыць аб новай ступені развіцця нацыянальнай інфармацыйнай прасторы, далейшым умацненні ролі беларускага сродкаў масавай інфармацыі ў фарміраванні грамадскай думкі, маральных і духоўных каштоўнасцяў. «Да гэтага часу беларускае тэлебачанне зведала значныя змены, — гаворыцца ў віншаванні. — Вашаму калектыву ўдалося стварыць свой творчы стыль, які вызначаецца дынамізмам і насычанасцю, аб'ектыўнасцю інфармацыі і сучасным тэхнічным узроўнем».

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

РОЗГАЛАС

НАДВОР'Е НЕ СПЫНІЛА ТРАГЕДЫІ НА ВАДЗЕ

З другой паловы чэрвеня надвор'е ў нашай краіне істотна сапсавалася. Кароткачасовыя дажджы і парывісты вецер не спрыяюць масаваму наведванню рэк і вадасховішчаў, аднак... За мінулы тыдзень на вадасховішчах краіны патанула 25 чалавек, сярэд якіх тры дзяткі. Спецыялістамі АСВОДа за гэты час выратаваны 61 жыхар краіны, сярэд якіх 20 дзятэй.

У «вялікай» вадзе гінуць галоўным чынам дарослыя, якія зложывалі алкагольнымі напоймі, а таксама дзеткі, якія гуляюць ля вадасховішчаў без пільнага дагляду бацькоў.

Сяргей КУРКАЧ.

ДЫРЭКТАР-«ЛАМАЙСТАР»?..

Пракуратурай Мінскай вобласці ўзбуджана крымінальная справа ў адносінах да дырэктара адной са сталічных фірмаў. Паводле даных аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Мінблвыканкама, гэты кіраўнік абвінавачваецца ў тым, што пры моманце эндаскапічнага абсталявання, якое належыць навукова-даследчаму інстытуту анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя Аляксандра Рава, выкарыстаў камплектуючы неўстаноўленага вытворцы. У выніку гэтага выкарыстоўваць абсталяванне ў далейшым па прызначэнню было ўжо немагчыма. Аднак, нягледзячы на такую акалічнасць, дырэктар усё роўна патрабаваў аплату сваіх паслуг. Паводле версіі следства, ён падазраецца ў тым, што такім чынам спрабаваў выкрасці бюджэтныя сродкі НДІ на суму 39 мільёнаў 112 тысяч 14 рублёў.

Ігар ГРЫШЫН.

ВЯНДЛІНА КАНТРАБАНДАЙ

У мытніку прапускога пункта «Варшаўскі мост» выклікаў падзрэненне жыхар г. Бяроза. І хутка яны арузамі, у чым справа. Агульнае беспарадкаў была нашіпавана вяндлінай, якую той спрабаваў увезці ў Беларусь незаконна. Мясныя прадукты былі не толькі пад сядзеннем, але нават пад капотам аўтамабіля.

Тавар коштам 4,5 млн рублёў канфіскаваны.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

У ШКЛОЎСКИМ РАЁНЕ — МАБІЛЬНЫЯ КАРДЫЯДЫГНАСТЫЧНЫЯ КОМПЛЕКСЫ

Пляч самых сучасных кардыядыгнастычных комплексаў «Кардыя ПМ» распрацоўкі Мінскага ўнітарнага прадпрыемства «Кардыя», выкананых на базе кішаных камп'ютараў, набыта на сродкі Шклоўскага райвыканкама для ўстаноў аховы здароўя. Цяпер, каб зняць кардыяграму, дастаткова невялікага прыбора, а пры наяўнасці сатавай сувязі ЭКГ можна перадаць адразу на галоўны камп'ютар, дзе на працягу некалькіх хвілін будзе пастаўлена дыягназ. Ужо з гэтага года ўсе жыхары раёна будуць праходзіць ЭКГ (нават той, хто не можа пакаць свой дом), і даныя будуць захоўвацца ў галоўным камп'ютары. Пры паўторным праходжанні кардыяграфі камп'ютар сам будзе знаходзіць папярэднюю даныя і параўноўваць вынікі.

Сяргей Аляксандраў.

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

29 чэрвеня 2007 года ў 15.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаармейская, 4) адбудзецца заключная пасяджэнне сёмай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

белагруппомбанк

ПОБЕДИТЕЛЬ КОНКУРСА «БРЭНД ГОДА 2006»

Открытое акционерное общество «Белагруппомбанк» сообщает, что 6 июля 2007 года проводится внеочередное Общее собрание акционеров в заочной форме.

220036, г. Минск, проспект Жукова, 3.

Дата составления списка лиц, имеющих право на участие в собрании, — 27 июня 2007 года.

Для получения бюллетеней для заочного голосования просим обращаться в учреждения ОАО «Белагруппомбанк» по месту нахождения акционеров.

Дата окончания приема бюллетеней для заочного голосования — 4 июля 2007 года.

С решениями, принятыми Общим собранием акционеров банка, можно будет ознакомиться в учреждениях ОАО «Белагруппомбанк» после 16 июля 2007 года.

Телефоны для справок: 8(017)228 53 03, 250 60 01.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

проводит открытый аукцион по продаже в г. Мяделе областного в доход государства имущества: **Лот 1** — нежилое помещеніе пл. 240,4 кв.м в многоквартирном жилом доме № 45 по ул. Юбилейной, начальная цена — 47 268 580 бел.руб.; **Лот 2** — здание материального склада пл. 340,9 кв.м по ул. Интернациональная, д.15, начальная цена — 36 788 024 бел.руб. Начальные цены снижены на 10%. Размер задатка по каждому лоту составляет 5% от начальной цены и перечисляется на р/с 3012020200010 Октябрьское отделение ОАО «Белпромстройбанк», г. Минск, МФО 153001357, УНП 690324015 КУП «Минский областной центр учета недвижимости». Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 12.04.2007 г. Аукцион состоится 12.07.2007 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 11.07.2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 322.

Контактный телефон (8-017) 224-61-34.

Наш сайт в Интернете: www.rlt.by.

Table with exchange rates for various currencies and services. Includes 'Курсы замещающих валют', 'Курсы валют', and 'Агентства Уладзіміра Граўцова'.

Advertisement for 'Дзень Незалежнасці Сёлета адзначаць з незвычайным размахам'. Includes text about the independence day celebration and contact information for 'Агентства Уладзіміра Граўцова'.

Advertisement for 'белагруппомбанк' (Bela Group Bank) celebrating 'Победитель конкурса «Бренд года 2006»'. Includes information about the bank's services and contact details.

27 июня
2007 г.
№ 25 (79)

АСАБІСТЫ ПОГЛЯД УКАЗ ДАЎ СТАРШЫНІ РЭАЛЬНЫ РЫЧАГ УЗДЗЕЯННЯ, але прымяняць яго трэба з розумам

Старшынёй Мінскага раённага Савета дэпутатаў Алена Меляшківец працуе менш чым паўгода, аднак дэпутацкі стаж мае значна большы. Да свайго абрання на азначаную пасаду яна была дэпутатам Навадворскага сельскага Савета, таму праблемы раёна ведае, як кажуць, не па чутках. Нам было цікава асабіста пазнаёміцца з Аленай Аляксандраўнай, каб абмеркаваць з новаспечаным старшынёй палажэнні Указа № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва» і распытаць пра асаблівасці іх рэалізацыі ў прыстайным рэгіёне.

— Алена Аляксандраўна, наколькі, на ваш погляд, Указ адпавядае чаканням Саветаў пярвічнага ўзроўню?
— Чаканні ў кожнага старшыні Савета былі свае: нехта хацеў атрымаць цалкам гатовыя рэцэпты на любы выпадак, нехта — такі аб'ём фінансавання, які дапамог бы адрозніваць усе праблемы. Тым не менш, ва Указе прапісана шмат момантаў, якія ў пэўнай ступені задавалі ўсіх старшын, незалежна ад узроўню іх спадзяванняў. Самае галоўнае — гэта тое, што ў нас з'явілася нарматыўна-прававая база дзейнасці пярвічнага звяна ўлады, а Палажэнне аб старшыні сельскага, пасялковага, гарадскога (горада раённага падпарадкавання) выканаўчага камітэта, я лічу, увогуле мае эпахальнае значэнне. Здзіўляюся, як раней можна было арганізаваць сваю работу, не маючы такога дакумента. Пэральну некалькіх пунктаў Палажэння, якія арганічна ўкараніліся ў дзейнасць старшын і ўжо сёння садзейнічаюць іх працы.
Напрыклад, пункт 10.2: «прыцягваць ва ўстаноўленым парадку грамадзян і арганізацыі да ажыццяўлення работ па добраўпарадкаванню падведанай тэрыторыі». Для любога старшыні добраўпарадкаванне — гэта «пытаны нумар адзін». Я ўжо не кажу пра спецыфіку Мінскага раёна, чыя тэрыторыя заўсёды навідавоку. Механізм замацавання пэўных плошчаў сельсавета за суб'ектамі гаспадарання не залежна ад формы ўласнасці ў нашым рэгіёне распрацаваны даўно, аднак важна, што зараз ён асобным пунктам прапісаны ў Палажэнні. Падрэслю: у Палажэнні абзначаны не толькі паўнамоцтвы старшын, але і механізм іх рэалізацыі. Восем пункт 10.5: «уносіць у адпаведны раённы выканаўчы камітэт прапановы аб прыцягненні да адказнасці арганізацый, размешчаных на падведанай тэрыторыі, службовых асобаў і іншых грамадзян, аб кампенсацыі шкоды, прычыненай іх рашэннямі, дзеяннямі або бяздзейнасцю інтэгрэсам насельніцтва, мясцовай гаспадарцы, навакольнаму асяроддзю ў выніку невыканання раённага Савета, выканаўчага камітэта, прынятых у межах іх кампетэнцыі».

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

«СЯМЕЙНЫ ПАДРАД» КІСЯЛЁВЫХ

Кадравая праблема, напэўна, адна з найбольш вострых у медыцынскай галіне. Прычым, актуальнае гэтае пытанне як для вёскі, так і для горада. Калі ў вялікіх населеных пунктах недахоп тых ці іншых спецыялістаў імкнучца вырашаць за кошт сумяшчальніцтва, то ў глыбінцы адсутнасць таго ж урача адчуваецца адрозна. Перш за ўсё — праз павелічэнне зваротаў жыхароў у раённыя ўстановы аховы здароўя. Калі ж у вёсцы гэта зьяно працуе як мае быць, то і ў райцэнтры змяншаецца нагрузка на спецыялістаў. За кошт гэтага ўдаецца палепшыць якасць сэрвісу, пазбавіцца ад вялікіх чэргаў.

Амаль «баявое» хрышчэнне

Горад адцягвае кадры на сябе — такая з'ява характэрная для большасці рэгіёнаў. А вёскі ў Мінскім раёне сітуацыя крыху іншая, прынамсі, у медыцынскай галіне. Нават у якасцю ўстановы спецыялісты імкнучца патрапіць. Таму, як паведаміла галоўны ўрач Мінскага раёна Ганна Лявіцкая, адбор прадводзіцца на конкурснай аснове. Так што на працу прымаюць самых лепшых, прыходзіць шмат моладзі. Лугаваслабская амбулаторыя абслугоўвае сем вёсак, у акрузе амаль 2 тысячы жыхароў. Восем ужо амаль тры гады загадчыкам тут Раман Кісялёў. Малады ўрач прыйшоў працаваць сюды адрозна пасля заканчэння Мінскага медуніверсітэта па размеркаванні. Стажыроўку Раман праходзіў у абласной бальніцы, так што ўжо тады атрымаў шанец правяць сябе. Маладога спецыяліста заўважылі і пасля даверылі яму адказны ўчастак работы. Спецыялістаў раёна ён ведаў нягледзячы на тое, што працаваў вельмі цікава, паколькі сам з Сеніцы. Такім чынам, у жніўні 2004 года Раман «прыбыў» у Лугавую Слабаду.

— Спачатку цяжкавата прыходзілася: я да тутэйшых жыхароў прывыкаў, яны да мяне пільна прыглядзіліся, — узгадвае загадчык Лугаваслабскай урачэбнай амбулаторыі. — Мабыць, «хрышчэнне» удала прайшоў, бо многія вясцоўцы ўжо з даверам ставяцца, прыходзяць на прыём, а не адрозна «на раён» просіцца. Асноўныя праблемы са здароўем у пэўнай частцы жыхароў добра ведаю, бо назіраю за пацыентамі на працягу ўсяго таго часу, як прыйшоў сюды працаваць.

Кісялёў апроч універсітэцкага дыплома ўрач-тэрапеўт, лясце прайшоў ашчэ спецыялізацыю і па педыятрыі. Каб кваліфікавана дапамагчы і маленькім пацыентам. Цяпер малады доктар вядзе работу і з дарослымі, і з дзецьмі. Кажы, што працаваць вельмі цікава, паколькі напрацоўваецца неабходны вопыт, які ні з якіх кніжак, канешне ж, не атрымаеш. Урач перад пацыентамі кожны дзень неаднойчы экзамен вытрымлівае, людзі ацэньваюць яго прафесіяналізм. Калі недзе даў маху, то пра такога доктара «слава» вельмі кутка сярод месцаў распраўсудзіцца, выпраўляць памылкі вельмі складана будзе. Кісялёў добра ведае пра такую акалічнасць, таму імкнучца заўсёды прыйсці на дапамогу людзям і свой калектыву на гэта настроівае. Калі чалавек звяртаецца да медыка, значыць яму трэба ўдзяць максімум увагі — такі ў доктара Рамана заўсёды прыняцц.

Не горш, чым у горадзе

На работу ў Лугаваслабскую амбулаторыю Раман уладкаваўся разам з жонкай Вольгай — якая была дзве ўрачэбныя стаўкі. Калі прыехалі на месца, то ўмовы аказаліся не з лепшых, паколькі медыцынскай установе патрабаваўся рамонт, ды і ўласнага жылля ў малады спецыялістаў тады не было

(прыходзілася штодня ездзіць на работу з Сеніцы, дзе яны жылі разам з бацькамі Рамана). Пасля ў Кісялёвых нарадзіўся сын Алег, і Вольга пайшла ў дэкрэтны водпуск. Так што загадчык даводзілася працаваць у самым прамым сансе за дваіх. Раман і не скардзіўся, імкнучыся як мага больш зрабіць, усюды паспець. І атрымлівалася. Вясцоўцы гэта ацанілі.

Мінулы год для сям'і Кісялёвых стаў па-сапраўднаму адметным — яны, нарэшце, атрымалі ўласнае жыллё. Кажуць, калі б не дапамога раённай улады, то наўрад ці ўласны да гэтай пары справілі б. Дапамагла і яшчэ адна акалічнасць — тое, што летас вёска Лугавая Слабада набыла статус аграгарадка. Якая тут сувязь? А ўсё справа ў тым, што ў пералі аб'ектаў, якія падлялі пад пераабсталяванне, трапіла і медыцынская ўстанова.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

КАПЕЙКА РУБЕЛЬ БЕРАЖЭ

РЭЗЕРВЫ ЭКАНОМІІ

У сувязі з прыняццем прэзідэнцкай дырэктывы № 3, рэалізацыя задачы па рацыянальнаму выкарыстанню электрычнай і цеплавой энергіі вылучаецца для органаў мясцовай улады ў шэраг першачарговых.

Заканчэнне ацяпляльнага сезона для тых, хто жыў ці жыве ў вялікіх вёсках, пасёлках, невялікіх гарадках і нават некаторых райцэнтрах, суправаджаецца такой непрыемнай бытавой праблемай, як адключэнне гарачай вады — быццам бы і няма ў чалавека патрэбы прыняць душ у спякотны дзень... А вось у вёсцы Турэц-Баяры, паводле слоў старшыні Лебедзеўскага сельскага Савета Леаніда Семашкевіча, такая праблема знятая дзякуючы менавіта агульным клопам аб эканоміі энерганосбітаў. Справа ў тым, што ў мэтах рацыянальнага расходавання сродкаў на ацяПЛЕННЕ ў вёсцы вырашылі замест старой кацельні, якая працавала на мазуце, усталяваць новую — модульную. Яе перавагі ў тым, што ў якасці паліва яна спажывае і газ, і дровы. На выбар. Выкарыстанне апошніх, акрамя відовачай эканоміі, і дало магчымасць забяспечваць летам немалую частку жыхароў гарачай вадой.

Семашкевіч ганарыцца тым, што на тэрыторыі сельсавета ўсе вёскі газіфікаваныя. Гэта, бясспрэчна, зрабіла жыццё людзей больш камфортным і зручным. Але сёння Леанід Іванавіч, як мне падалося, прыкмінуў да шарэнгаў актыўных прыхільнікаў выкарыстання, які цяпер гучна гаворыцца, альтэрнатыўных энерганосбітаў. Зразумела, там, дзе ёсць перспектыва рэальнай эканамічнай выгады. А ў вёсцы альтэрнатыва звычайна адна — дровы. У якасці ўдаклад прыкладу пераходу на гэты від энерганосбітаў Леанід Іванавіч прыводзіць Лебедзеўскую сярэднюю школу. Яшчэ нядаўна кацельня школы працавала на пячым паліве, даволі дарагім па сённяшніх цэнах. Таму і пераабсталявалі яе пад дровы.

— Эканомія грошай атрымалася ўнушальнай. Я зараз дакладна лічыць не памятаю, але скажу, што раней на ацяПЛЕННЕ школы на працягу 10 дзён ішло тры тоны пячюга паліва. Гэтай зімой на суткі хапала двух кубаметраў дроў, — расказвае Леанід Іванавіч.

Рэзервы беражлівасці можна знайсці амаль усюды пры жаданні зірнуць свежым вогнем на звыклія рэчы. Так, жылыя дамы ў пасёлку Бярэзінскае вогтага ж раёна шмат гадоў ацяпляліся газавай кацельняй аднайменнага прадпрыемства, якое тут выконвае градаўтваральную ролю. Як і належыць такім прадпрыемствам, ПРУП «Бярэзінскае» месціцца ў баку ад населенага пункта. Ужо адна транспарціроўка на адлегласць цяпла па старых трубах не абыходзілася без страт.

— Таму было вырашана пабудаваць у самым пасёлку сучасную фінскую кацельню. За кароткі тэрмін атрымана эканомія многіх тон умоўнага паліва. Таксама свае рэзервы эканоміі шукаюць працаўнікі аграгарадка сектара. Напрыклад у СВК «Гарадзілава» дзве зернесушылькі таксама пераведзены на дровы. У выніку ў гаспадарцы менш сталі расходвацца дызельнага паліва. У тым жа пасёлку Бярэзінскае эффект прынесла і мадэрнізацыя сістэмы вулічнага асветлення: замянілі звычайныя лампы напальвання на люмінесцэнтныя ДРЛ-125. З пачатку года эканомлена амаль 320 кілават, — гаворыць старшыня Гарадзілаўскага сельскага Савета Аляксандр Грышук.

Апошні факт стасючы ацэньвае начальнік міжраённага філіяла РУП «Мінскэнерга» Уладзімір Рынкевіч. Гэта арганізацыя займаецца збытам электрычнай і цеплавой энергіі ў Маладзечанскім і Вольжынскім раёнах. Кіраўнік Энергазбыту лічыць, што дасягнуць істотнай эканоміі энергазатрасу можна толькі шляхам аб'яднання намаганняў з органамі ўлады. Таму дзеля большага ўзаемазвар'язнення з яе прадстаўнікамі на месцах Энергазбыт гатуюць адпаведныя пагадненні з выканкамамі сельсаветаў. У гэтых дакументах, дзе вызначаны меры па рэалізацыі сацыяльных стандартаў у вёсцы, важнае месца адведзена энергазабеспячэнню.

Разам з сельсаветамі супрацоўнікі Энергазбыту ўдаканаміваюць формы разліку насельніцтва за электраэнергію. Самі спажываючы — ад вялікіх і малых прадпрыемстваў рознай формы ўласнасці да ўладароў вясковых сядзіб — становяць успрыятны пераход на забеспячэнне электраэнергіяй па індывідуальных дагаворах. У Маладзечанскім апраўдала сябе ўкараненне сістэмы аднага асабовага рахунку. І не дзіўна. Укараненне аднага рахунку ў тым, што для насельніцтва значна спрасціліся разлікі з Энергазбытам — сёння іх можна весці без кніжак. Чарговае новаўвядзенне — электронны электралічылнік. Іх паступовае ўсталяванне ў шматкватэрных дамах дазволіць яшчэ больш удасканаліць разлікі за электрычнасць.

— Эканомія і беражлівасць для шырокай славянскай прыроды ўвогуле рэч не з прыемных, — канстатуе Уладзімір Рынкевіч. — Даводзіцца сабе абмяжоўваць у тым, што яшчэ нядаўна здавалася незлічымым. Успомніце, колькі раней каштаваў літр бензіну ці салеркі, кілават электраэнергіі, і хто тады ставіў лічылнікі вады? Таму не ва ўсіх укладваюцца ў галава патрабавааны часу аб ашчадным ужыванні рэсурсаў, тых жа энерганосбітаў. Некаторыя здаецца, што лепш паставіць «жучок», іншае прыстававанне, каб падмануць дзяржаву. На тэрыторыі кожнага сельсавета час ад часу выкрываюцца аматары спажывання электраэнергіі «на халыву». З імі мы вядзем барацьбу ўласнымі сіламі і сродкамі, у тым ліку адключаем ад электразабеспячэння. У саюзніках часта выступаюць супрацоўнікі сельскіх Саветаў, старасты вёсак, — гаворыць Уладзімір Уладзіміравіч.

Сёлета па паршунне правілаў карыстання электрычнай энергіяй фізічнымі асобамі ў пракуратору Маладзечанскага раёна было накіравана больш за дзясятка матэрыялаў па фактах яе раскідання, і 13 матэрыялаў — у адміністрацыйную камісію райвыканкама. За паршунне рэжыму плацяжоў з пачатку года пад санкцыі трапілі 17 спажываючых-неплацельчыкаў — іх увогуле адключалі ад энергазабеспячэння. Яшчэ 39 спажываючых былі пераведзены на абмежаваны рэжым паставак электраэнергіі.

Не без уплыву мясцовай улады ўжо з пачатку года на многіх прадпрыемствах горада і раёна сталі па-іншаму адносіцца да выкарыстання рэсурсаў і энергіі. Мэтакіраваная і планмерная работа па зберажэнню цеплавой энергіі вядзецца, напрыклад, на маладзечанскім заводзе «Амкадор-Унікаб». У студзені тут набылі цэлагагенератар, першапачаткова прызначаны для сушы збожжа, ацяплення фермаў і вытворчых памяшканняў. На «Амкадор-Унікабе» яго трохі мадэрнізавалі, прыстасавалі пад работу і запусцілі для падагрэву ваватра ў асноўным цэху (бо батарэй цэнтральнага ацяплення не саргавалі памышканне). Укараненне гэтага арграта стала, як значыць, начальнік энергаметанічнай службы завода Канстанцін Свячок, эфектыўным мерапрыемствам па зберажэнню цеплавой энергіі.

Істотную эканомію электраэнергіі дало ўкараненне ў вытворчым корпусе замест звычайных лампаў галагенавых. Яны і свеціць ярчэй, і маюць больш працяглае тэрмін выкарыстання. Умоўна — гадавы эффект ад гэтай аперацыі — 16 мільянаў рублёў. А замена старых заручных апаратаў на сучасныя шведскія дала не толькі эканомію ў 18 мільянаў рублёў, але і дазволіла палепшыць якасць зваркі. Як гаворыцца, адным стрэлам двух зайцаў забілі.

Дырэктар «Амкадор-Унікаба» Аляксандр Ліс гаворыць, што ў каллектыве таксама прымаюцца захады па эканамічнаму спажыванню металу, аптымізацыі эксплуатацыйных расходаў на абслугоўванне і рамонт абсталявання, павышэнню яго рэсурсу і надзейнасці.

Леанід ЛАХМАНЕНКА,

Маладзечанскі раён.

«НЕВЯДОМЫ» — ФРАНЦУЗСКИ ЛЁТЧЫК?

У Шумілінскім раёне на воінскіх могілках ля вёскі Дабяня перапахавалі двух воінаў, якія загінулі ў Вялікую Айчынную — у 1944-м. Мяркуюцца, што адзін з іх ваяваў у складзе знакамітага авіяпадка «Нармандыя-Нёман».

А знайшлі іх пахаванне ў пасёлку Прыазерны больш за год таму 9 мая ў садзе пад злыбніны гаспадары прыватнага дома. Мясцовыя жыхары ўспамінаюць, што над вёскай збілі самалёт, а членаў экіпажа немцы забілі... Пакуль высвятляецца прозвішча лётчыка, на часовым помніку напісалі — «Невядомы».

Што датычыцца другога воіна, дзякуючы спецыяльнаму салдацкаму медальёну высветлена: загінуў у гэтых месцах 18-гадова Віктар Ткачоў. Цырымонія перапахавання прайшла з удзелам воінаў, прадстаўнікоў мясцовых улад.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

МЯСЦОВЫ ЧАС

ГОРАД ЖЫЎ, ГОРАД ЖЫВЕ...

Летам у Нясвіж прыязджае да 30 аўтобусаў з турыстамі штодзённа

Фота Аляксандра ШЕШЧЫКА

У Нясвіж сёння ездзяць не толькі па культурныя ўражання. Кіраўнікі многіх рэгіёнаў прыязджаюць сюды вучыцца. Ёсць чаму, лічыць сённяшні старшыня Нясвіжскага райвыканкома Ігар Макар. Яго папярэднікі на гэтай пасадзе рабілі ўсё для таго, каб стварыць сваеасаблівы баланс паміж мінулым і сённяшнім днём: неафіцыйная сталіца Вялікага княства Літоўскага і цяпер павінна мець выгляд адметнага, цудоўнага і дагледжанага горада. А людзі, якія працуюць на гэтай зямлі, сапраўды б адчуваць сябе калі не ў цэнтры Еўропы, дык у цэнтры Беларусі дакладна. Гэтую лінію працягвае Ігар Макар, які сам нарадзіўся на Гродзеншчыне, але ўжо дваццаць гадоў жыве на Нясвіжскай зямлі:

— Сёння на прыкладзе Нясвіжскага раёна прадстаўнікі 21 раёна Мінскай вобласці прыязджаюць вучыцца, як у гэты няпрсты час весці эфектыўнае эканамічнае развіццё вёскі. Да нас прыязджаюць вучыцца не толькі з Мінскай вобласці, але з Гродзеншчыны і Брэстчыны. Ёсць паказчыкі, якія нас радуюць. Мы думаем, як іх далей развіваць, разумеюм, што для гэтага гаспадаркі павінны працаваць на новай тэхніцы. У нас праведзена тэхнічнае пераўзбраенне па раёну — закуплены новыя трактары, камбайны, касілі, камбінаваныя аграгаты. Гарадзейскі цукровы завод, напрыклад, дзякуючы тэхнічнаму перааснашчэнню, з'яўляецца лідарам па сваіх паказчыках у Беларусі і не саступае многім падобным прадпрыемствам у іншых краінах.

— Як поспехі раёна ўплываюць на ўзровень жыцця саміх людзей?

— Важна, каб людзям тут было ўтульна і прыемна жыць. Прычым не толькі гараджанам. У раёне ўвядзіцца 70 жылых вясковых дамоў за год. Мянсяцца і сам горад Нясвіж. Летас актыўна пачалася яго добраўпарадкаванне — зрабілі зручнымі і прыгожымі трактары, асфальтавыя дарожкі. Працягваем гэту працу — сёлета заасфаль-

таваныя чатыры вуліцы ў самім горадзе. Ідзе цеплавая рэабілітацыя дамоў. Вядзецца будаўніцтва і рамонт нашай раённай бальніцы. Будзе поўнаасцю праведзены капітальны рамонт трох аддзяленняў — неўралогіі, хірургіі і кардыялогіі. Акрамя таго, шмат зроблена па ёўраараманту школ, садкоў, арганізацый. Ёсць і планы. Пачалі будаўніцтва Дома культуры і раённай бібліятэкі. Больш за мільярд рублёў выдаткавана з бюджэту на будаўніцтва новай бібліятэкі.

— Мара пра новы Дом культуры жыла даўно. Калі ён павінен адкрыцца?

— Той будынак Дома культуры, які ёсць сёння, не адпавядае сучасным патрабаванням. Каштарысны кошт будаўнічых работ па новаму Дому культуры, паводле практычнай дакументацыі, складае дванаццаць мільярадаў рублёў. Гэта вялікія грошы. Мільярд рублёў пойдзе толькі на вытворчасць неабходнай тэхнічнай дакументацыі і «нулявы» цыкл будаўніцтва Дома культуры. «Нулявы» цыкл мы павінны завяршыць сёлета. Будавач будзем паэтазна, магчыма, гэта зойме каля двух-трох гадоў.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

РАЗГОВОР О НАСУЩНОМ

Если в общем и целом охарактеризовать встречу Председателя Совета Республики Геннадия Новицкого с председателями районных и городских Советов депутатов, которая прошла недавно в рамках работы Совета по взаимодействию органов местного самоуправления, можно не лукавая сказать, что ее проведение не имело ничего общего с заформализованностью и помпезностью. В первую очередь потому, что проходила встреча в форме открытого диалога сторон, каждая из которых не стеснялась задавать «неудобные» вопросы. Ведь действительно, не может быть недосказанности и двусмысленности там, где люди собрались обсудить вопросы, от решения которых зависит качество дальнейшей жизни территорий.

Кстати, системные контакты с представителями местной власти — это работа в рамках учебы, выездных семинаров, оперативная информация с мест, поступающая через современные средства связи — помогают вышестоящим «зрелее» (в данном случае Совету по взаимодействию) владеть ситуацией, своевременно выявлять проблемы, «отсорицировать» их по ведомствам, а также держать на контроле принятие соответствующих решений.

Детально обозначив задачи, стоящие перед местными Советами депутатов и вытекающие из Послания главы государства белорусскому народу и Национальному собранию Республики Беларусь и Директивы № 3, Геннадий Новицкий предложил присутствующим высказать свою точку зрения относительно реализации Указа № 21 «О повышении роли органов местного управления и самоуправления в решении вопросов жизнеобеспечения населения» — документа, который, по мнению многих, должен дать толчок в дальнейшем развитии территорий. Хотя бы потому, что предоставляет первичным органам власти возможность создать базу для зарабатывания денег.

«Конечно, многие ожидали, что после выхода этого Указа деньги начнут падать на сельские Советы с неба. Но

этого, естественно, не произошло, — сказал, обращаясь к присутствующим Геннадий Новицкий. — Указ дал возможность думать и зарабатывать. И вы должны ее использовать. Тем более что такие примеры на территории сельсоветов уже есть».

Вместе с тем на местах возник ряд вопросов, связанных с реализацией Указа и применением его положений на практике. Как заметила председатель Шумилинского районного Совета депутатов Ирина Новикова, сегодня дорожные службы, на баланс которых в соответствии с Указом № 21,

ПРЕОДОЛЕНИЕ ПРЕПЯТСТВИЙ

должны быть переданы сельские дороги, «отбиваются от них», считая, что внутренние дороги не относятся к их компетенции». Коммунальные службы, по словам Ирины Николаевны, тоже не хотят ими заниматься, так как не имеют возможности ни грейдировать их, ни расчищать.

Очень остро на встрече обсуждался вопрос, касающийся обслуживания уличного освещения. (Тем более что в Указе нет отдельного положения, предусматривающего направление по решению этой проблемы.) Не которые из присутствующих предлагали не только передать предприятия РЭС все заботы по обслуживанию сельских электросетей, но и включить их в обязанность снятие показаний со счетчиков. Другие же, наоборот, настаивали на том, что снятие показаний со счетчиков, несмотря на все издержки, необходимо оставить за сельскими Советами — так как только они являются в этом деле самой объективной инстанцией.

Высказываясь по этому поводу, Геннадий Новицкий подчеркнул, что «данный вопрос должен решаться по такой же системе, как и вопрос с дорогами и объектами водообеспечения». То есть, обслуживание уличного освещения на селе со временем должно быть передано на баланс специализированных организаций — в данном случае предприятий РЭС. (Сегодня уличное освещение в основном находится на балансе сельсполкомов и обслуживается на договорной основе райэлект-

росетями. И цены, которые берут предприятия РЭС за свои услуги, по мнению многих, очень высокие.)

Проблемы возникают и с передачей объектов водоснабжения и водоотведения на баланс организационной жилищно-коммунального хозяйства. Председатель Наровлянского районного Совета депутатов Алла Науменко предложила подумать над созданием упрощенной системы передачи таких объектов — ведь на сегодняшний день многие из них не имеют никакой технической документации, а изготовление новых паспор-

тов требует слишком больших затрат. По словам председателя Пуховичского районного Совета депутатов Юрия Шаповалова, «вопрос с передачей систем водоснабжения и водообеспечения организациям ЖКХ «завис», так как у областного жилищно-коммунального хозяйства нет мощности, чтобы принять сразу всю сельскую базу водоснабжения».

Встреча, которая продолжалась около двух часов, дала возможность председателям районных и городских Советов депутатов высказаться по самым наиболее важным вопросам, имеющим непосредственное отношение к реализации Указа № 21. Председатель Совета Республики заверил участников встречи, что все их замечания и предложения зафиксированы, а по результатам работы совещания будет подготовлено и отправлено в Совет Министров соответствующее обращение, целью которого является выработка единого подхода в решении накопившихся вопросов.

Кроме того, Геннадий Новицкий предложил уже в ближайшее время провести в рамках работы Совета по взаимодействию «круглый стол» с участием представителей министерств и ведомств, отвечающих за те или иные направления в реализации Указа № 21, а также председателей сельских и районных Советов депутатов, других заинтересованных лиц. «Думаю, это будет очень нужной и полезной разговор», — подчеркнул Геннадий Новицкий.

Наталья КАРПЕНКО.

УКАЗ ДАЎ СТАРШЫНІ РЭАЛЬНЫ РЫЧАГ УЗДЗЕЯННЯ,

але прымяняць яго трэба з розумам

(Заканчэнне.

Пачатка на 1-й стар. «МС».)

Указ даў старшын прасторы ў межах прававой прасторы, кіруюема літарай закона. Іншая справа, што прымяняць гэты рычаг трэба з розумам.

— Што вы маеце на ўвазе?

— Павінны адбыцца змяненні ў сьведомасці і кіраўнікоў суб'ектаў гаспадарання, і саміх старшын. На першым этапе рэалізацыі Указа неабходна ўсё разумна дзіраваць. Станоўчы вынік могуць забеспечыць толькі эвалюцыйныя, а не рэвалюцыйныя змены. Нельга не ўлічваць чалавечы фактар. Адназначна станоўчым я лічу пункт 10.3 Палажэння: «заахоўваць аднаасобныя органы тэрытарыяльна-грамадскага самакіравання (старастаў, старэйшын і іншых) за актыўны ўдзел у вырашэнні мясцовых пытанняў». У Мінскім раёне органы грамадскага самакіравання ўжо маюць значны (і выніковы) вопыт дзейнасці. Мы рэгулярна праводзім злёты старэйшын, матэрыяльна іх заахоўваем.

Яшчэ адзін важны аспект дзейнасці старшын, прапісаны ў пункце 10.6: «назначыць на пасады, вызваляць з пасады кіраўнікоў арганізацый, маёмасць якіх знаходзіцца ў камунальнай уласнасці сельсавета, пасёлка, горада раённага падпарадкавання, наладжваць на такіх кіраўнікоў дысцыплінарныя спяганні». Тут трэба быць абачлівымі. У камунальнай уласнасці сельсавета знаходзяцца дашкольныя ўстановы, установы культуры. І старшын сельвыканкама, не маючы адпаведнай прафесійнай кваліфікацыі ў галіне адукацыі і культуры, павінны самастойна назначыць зааганды ДК ці дзіцячага сада. Безумоўна, быць у баку ад выбару кандыдатуры ён не можа, аднак на практыцы падобнае кадравае рашэнне лагічна было б узгадняць з адпаведнымі аддзеламі райвыканкама.

— Гаворачы аб Указе, мы пакуль пералічылі адназначна станоўчы моманты, аднак не ўсе старшын пярвічнага зьяна знайшлі там адказы на свае пытанні. На ваш погляд, ці ёсць ва Указе пункты, прапісаныя не да канца?

— Пытанне штатнай колькасці сельскіх, пасялковых выканаўчых камітэтаў, а дакладней той момант, дзе гаворыцца, што яна ўстанаўліваецца ў межах колькасці работнікаў мясцовых выканаўчых і распарадкаўчых органаў. Магчыма, для іншых раёнаў гэта не такое вострае пытанне, як для нас. Кожны другі наш сельсавет мае звыш 10 тысяч жыхароў. У Бараньскім наогул — амаль 23 тысячы, а штат — 9,5 стаўкі. Акрамя таго, спектр пытанняў, якія даводзіцца вырашаць нашым старшыням, больш шырокі, чым у глыбінцы. Часта патрабуецца прафесійная юрыдычная кансультацыя, а свайго юрыста ў штале няма. Знайсці дадатковую стаўку для пэўнага сельвыканкама за кошт пераразмеркавання таксама не атрымаецца, у нас рэальны недахоп штатнай колькасці. Ва Указе агарвардаецца, што яна вызначаецца зыходзячы з узроўню развіцця вытворчай базы, транспартнай і сацыяльнай інфраструктуры, колькасці насельніч-

тва, арганізацый, падпарадкаваных адпаведнаму выканаўчаму камітату, аднак сама разліковая база не зусім аптымальная.

— Шмат спрэчак выклікаў першы пункт Указа, які датычыцца фарміравання даходнай часткі бюджэту пярвічнага ўзроўню...

— Напачатку і ў гэты момант быў прадметам гарачых абмеркаванняў, аднак чым больш часу прыходзіць, тым лепей старшын ўсведамляюць яго важнасць і дакладнасць, знаходзяць больш пазітыву. У іх сьведомасці адбыўся пералом. Старшын зразумелі, што датачынная частка бюджэту будзе мець тэндэнцыю да змяншэння, а значыць, даходная частка павінна павялічвацца. На 2007 год бюджэт усіх выканкамаў пярвічнага ўзроўню Мінскага раёна склаў каля 16 млрд рублёў. З іх уласныя даходы — 4 млрд, падаходных падаткаў — 4,8 млрд. Аб'ём датачыні — 8 млрд, гэта вялікая лічба. Мы будзем імкнуцца паменшыць яе, павялічыўшы пры гэтым аб'ём уласных даходаў. Указ № 21 даў стымул старшын — прадаставіў ім шырокую прастору для дзейнасці. Яны самі пачынаюць шукаць новыя сродкі, крыніцы папаўнення бюджэту. Сёння па кожнаму сельсавету ўжо ёсць прыблізны разлік мяркуюемых даходаў на наступны год.

— У параўнанні з гэтым годам даходная частка іх бюджэтуў плануецца большай?

— Па асобных крыніцах. Мы не прымушаем старшын адразу кідацца на пошукі глабальных крыніц папаўнення бюджэту, але раім не зарываюцца толькі на продажы і прыватызацыі зямельных участкаў (хоць сёння гэта рэальны артыкул дачынення — колькасць участкаў не бязмежная. Сёння рэальнымі крыніцамі даходу для нашых сельсаветаў з'яўляюцца зямельныя падатка, падатка на нерухомасць, продаж і прыватызацыя зямельных участкаў.

— А наколькі прыбытковым для Мінскага раёна можа стаць аграэкатурызм?

— Пра прыбыткі пакуль гаварыць рана. Для таго каб развіваць гэты кірунак турызму, дзяржава вызначыла сур'ёзныя льготы для жаданых распачаць сваю справу. Сельвыканкамам пакуль што няма асобага грашовага прыбытку ад адкрыцця на іх тэрыторыі сядзіб і сельскіх хатак для турыстаў. Аднак так будзе не заўсёды. У перспектыве, калі аграэкатурызм у Беларусі стане на ногі, думаю, гэта будзе сур'ёзным даходным артыкулам.

— Да 1 чэрвеня трэба было ўнесці ўдакладненні ў бюджэт. Ці зрабілі гэтыя вашы старшын сельскіх, пасялковых выканкамаў і на што ў першую чаргу яны прасілі грошы?

— Удакладненні былі ўнесены. У асноўным яны датычыліся добраўпарадкавання. Там сапраўды не хапае сродкаў, тым больш калі ўлічыць, што ў гэты расходны артыкул уваходзяць і вулічнае асвятленне, і абслугоўванне дарог. Сёлета на добраўпарадкаванне раёна выдаткавана 952 млн рублёў, з якіх 600 млн прадугледжана на вулічнае асвятленне і 266 млн

— на ўтрыманне дарожнай сеткі. Як бачыце, непасрэдна на добраўпарадкаванне населеных пунктаў застаецца няшмат.

— Наколькі для сельвыканкамаў выгадна стварэнне КУПаў?

— Разглядаць гэтае пытанне можна з дзвюх пазіцый: з пазіцыі неабходнасці — тут мы адназначна сцвярджаем, што КУПы патрэбныя, і з пазіцыі выгады — вось тут ёсць нюансы. Справа ў тым, што вываз смецця на з'яўляецца прыбытковым, а зямляцца гэтым неабходна. У Мінскім раёне толькі афіцыйна прапісана 152 тысячы жыхароў, рэальная іх колькасць удвая большая. Акрамя таго, у летні перыяд у раёне з'яўляюцца дачнікі і спадчыннікі вясковых будамоў. Першапачаткова КУПы ствараліся для аказання сельгаспаслуг насельніцтву, гэты накірунак іх дзейнасці заахоўваецца і сёння, аднак падтрыманнем санітарнага стану яны таксама павінны займацца. Сёння ў раёне 11 КУПаў і 8 камунальных звенняў пры сельвыканкамах. Мы арыентуем іх выдзіць на рэнтабельнасць. Атрымаўшыцца гэта ў тых сельсаветах, дзе штат КУПА складаецца з 8—12 чалавек, а колькасць насельніцтва не перавышае 10 тысяч (як у Міханавіцкім, Гаранскім, Круціцкім сельсаветах). Ждановічы, Бараньскі, Каладзішчанскі сельсаветы маюць вялізную тэрыторыю і колькасць жыхароў, з-за чаго 70—80 працэнтаў аб'ёму іх работ займае вываз смецця і падтрымка санітарнага стану.

— У некаторых раёнах КУПы з-за нерэнтабельнасці ўвогуле ліквідавалі...

— У нас такога не адбудзецца. Нягледзячы на ўсе цяжкасці, КУПы развіваюцца. І ў многім — дзякуючы падтрымцы раённага і абласнога выканаўчых камітэтаў, якія забяспечылі нас усёй неабходнай тэхнікай. З улікам запатрабаваннага насельніцтва спектр паслуг КУПаў пашыраецца — яны карыстаюцца стабільным попытам. Думаю, з цягам часу гэты попыт будзе расці...

— Ва Указе № 21 для КУПаў прапісаны шэраг прэферэнцый і льгот...

— На жаль, мы іх не можам выкарыстаць. Яны датычацца КУПаў, у якіх 70 працэнтаў аб'ём работ прыпадае на сельгасгаспадарчыя віды паслуг. А мы на такі паказчык не выйдзем.

— Як у Мінскім раёне праходзіць інвентарызацыя і перадача дарог, сістэм водазабеспячэння, каналізацыі на баланс спецыялізаваных арганізацый?

— Інвентарызацыя праведзена. Толькі па сістэме водаканалізацыйнай гаспадаркі 20 аб'ектаў сёння знаходзяцца ў стане перадачы. Нягледзячы на значную ступень зносу і няпростае фінансаванне становішча ЖКГ, працэс ідзе. Што датычыцца дарог, то сёння на баланс спецыялізаваных дарожных прадпрыемстваў знаходзіцца 1157 км дарог. Унутрывазкоўная дарогі і вуліцы, нягледзячы на Указ, «дарожнікі» прымаць адмаўляюцца. Тут неабходна прымаць рашэнне на самым высокім дзяржаўным узроўні.

— Дзякую за размову. Гутарыла Інга МІНДАЛЁВА.

«СЯМЕЙНЫ ПАДРАД» КІСЯЛЁВЫХ

(Заканчэнне.

Пачатка на 1-й стар. «МС».)

У былым будынку тутэйшай амбулаторыі зрабілі грунтоўны рамонт, цяпер у гэтым доме і жыве сям'я ўрачоў. Як бачна, для таго, каб прыцягнуць і замацаваць маладога спецыяліста ў вёсцы, зусім не трэба выдумляць нешта звышнатуральнае. Вырасшыць надзённыя пытанні заўсёды магчыма — было б жаданне. У выпадку з Кісялёвымі менавіта так усё і атрыалася.

Амбулаторыя зараз размешчана ў двухпавярховым будынку, дзе раней знаходзіўся стацыянар. Для тутэйшай акругі гэта ўстанова была наадна вялікая і ложка выкарыстоўваліся неэфэктывна. Цяпер у медыцынскай установе працуе дзённы стацыянар (на 8 ложкаў), які карыстаецца вялікім попытам — зараз тут праходзяць лячэнне 12 чалавек. У амбулаторыі ёсць усё неабходнае: лабараторыя, працэдураны і акушэрскі кабінеты, аптэчны кіоск, кабінет фізіялячэння і інш. Па забеспячэнню лекамі нябрэх перамае ўзнікае. Абсталяваны і стама-лагічны кабінет. Карацей кажучы, патрэбная дапамога аказваецца на належным узроўні, медыцынскі сэр-

віс адпавядае самым сучасным патрабаванням. Усе работы ў Лугава-слабодскай амбулаторыі пачаліся яшчэ да таго, як сталі ствараць аграпарадок. Летась тут правалі маштабнае добраўпарадкаванне: спілавалі аварыйныя дрэвы, зрабілі стаянку для аўтатранспарту (дагэтуль пацыенты былі вымушаны пакідаць свае машыны проста на дарозе).

Мода на здароўе

Прыём у амбулаторыі пачынаецца з самага ранку — першыя пацыенты прыходзяць а восьмай гадзіне. Асноўны «наплыв» — да дванацці, пасля людзей становіцца значна менш. Ва ўрачоў з'яўляецца магчымасць для выезду па вызовах, наведвання пацыентаў на даму. Асабліва ўвага — дзецям і адзіночным старэлым людзям, а таксама ветэранам. Гэта не значыць, што іншыя абмяноўць. Калі патрабуецца дапамога, то яна своечасова аказваецца. Цікава адметнасць перыядычнасці наведванняў амбулаторыі: самыя «папулярныя» дні — панядзелак, серада і пятніца. У аўторак і чацвер людзей прыходзіць менш. Лугава-слабодскія медыкі адносяць гэтыя абставіны да разрады псіхалогіі.

ГОРАД ЖЫЎ, ГОРАД ЖЫВЕ...

(Заканчэнне.

Пачатка на 1-й стар. «МС».)

— Вядома, што Нясвіж славіцца не толькі сённяшнім дасягненямі. І ўсё больш людзей хацелі б паглядзець наш «маленькі Парыж». Напоўна, колькасць жадаючых павялічыцца пасля адкрыцця адноўленага палаца. Ці думаеце вы аб сваіх патэнцыяльных гаспацях?

— Эканоміка, прамысловасць — аснова жыцця раёна, але і турызм працуе на наш дабрабыт. Асноўнай нашай задачай я лічу развіццё турыстычнай галіны — гэта прыносіла б грошы ў бюджэт раёна. Дзеля гэтага, канешне, павінны стаяць сам горад. Мы хочам, каб Нясвіж стаў перлынамі турызму Беларусі. Мы правалі тэндэр на будаўніцтва гульнявых пляцовак для дзяцей, каб малым было дзе бавіць вольны час, калі прыязджаюць на экскурсіі. Робім платныя паркоўкі, платныя рыбяральні.

Але важна яшчэ, каб у горада быў імідж турыстычнага цэнтру. Ужо ёсць у Інтэрнэце сайт, які прысвечаны гораду Нясвіжу.

— Колькі турыстаў за год наведвае Нясвіж?

— У летні перыяд да 30 аўтобусаў

прыязджае штотдзённа ў наш горад. Ёсць чатыры пункты харчавання, рэстаран, кафэ, дзе можна каля 400 чалавек у дзень прыняць і пакарміць. Але трэба рабіць усё для таго, каб да нас прыязджала больш наведвальнікаў. Канешне, самым слабым звяном з'яўляецца тое, што ў нас няма сучасных гасцініц. Мы распрацавалі дакументацыю і ўлетку спадзімся пацаць будаўніцтва гатэля. Ёсць інвестары, якія гатовы ўкладзіць да мільёна долараў сваіх грошай у гэтую справу. Каб прыцягнуць турыстаў, пачынаем будаваць так званы «заезны двор» з домікаў для прыёму гасцей і харчэння. І далей мы будзем вырашаць гэтую праблему разам з Мінскім аблвыканкамам.

— Зараз вельмі папулярныя вясковыя турызм. А на Нясвіжчыне шмат прыгожых месцаў...

— Мы пра гэта таксама думаем. Распрацаваныя пры падтрымцы аблвыканкама два праекты па стварэнні бас экатурызму. Дакументацыя па адной базе прайшла тэхнічную экспертызу, выдаткаваны грошы для пачатку будаўнічых работ, у чэрвені—ліпені яны пачнуцца. Месца прыгожае, ёсць на што паглядзець. Напрыклад, у мястэчку ёсць стары млын, які зах-

важна на прыём прыходзіць 30—40 чалавек, а падчас «грызнага» перыяду пацыентаў значна больш. З усімі цяжка сапраўдна, але цяпер Раману значна лягчэй — жанка выйшла з «дэкрэту» і ва ўсім дапамагае.

— Чытаць даводзіцца вельмі шмат, зразумела, пэўныя нюансы паддабыліся, — кажа Волга Кісялёва. — Муж нешта падказвае, ды і іншыя падтрымліваюць — калектыў у нас добры. Трэба заўсёды быць на ўзроўні — людзям неабходна якасна медыцынскае абслугоўванне, патрабаванні на гэты конт у насельніцтва значна ўзраслі. У аграградку створаны ўсе неабходныя ўмовы, у нас разгалінавана сацыяльная сфера, не горшая, чым у горадзе. Размяшчэнне даволі прывабнае — да Мінска 15 кіламетраў, так што пры жаданні сталіцу можна наведваць без усялякіх праблем.

У тутэйшую гаспадарку (саўгас «Волма») прыязджае на работу многа людзей, актыўна будзецца жылля. Сёлета плануецца ўзвесці яшчэ дзесяць домікаў — патрэбна гэтаму людзям ужо расчысцілі. Так што гэтыя мясціны нездарма прывабнымі лічацца. Тут на самай справе ство-

ваўся ў тым выглядзе, калі яшчэ працавала. Другі праект будзе ажыццяўляцца на базе ЗАО «Першага мая». На беразе цудоўнага чыстага возера пабудуем тры домікі для таго, каб госці, якія прыязджаюць у горад Нясвіж, не толькі палобаваліся яго паркам, архітэктурнымі помнікамі, а маглі яшчэ выехаць на прыроду, там пераначаваць, пабудзіць рыбу, адлчыць.

— Вядома, што ў вас ёсць вельмі арыгінальныя задумкі, як забавіць турыстаў — напрыклад, стварыць аэраклуб.

— У прынцыпе, гэты аэраклуб ужо створаны, прайшоў афіцыйную рэгістрацыю. Трэба трыста мільёнаў рублёў, каб закупіць два звышлёгія лятальныя апараты. Ёсць чалавек, які можа гэтым заняцца — афіцэр, які служыў у Расіі, жыў ва Украіне, а цяпер вярнуўся да нас. Ён будзе кіраўніком аэраклуба. Ужо распрацаваныя трыскія паветраныя маршруты, напрыклад, «Нясвіж—Мір». Але справа датычыцца паветранай прасторы, тут не ўсё так проста, трэба прайсці шмат узгадненняў. Да восени, напоўна, вырашацца арганізацыйныя пытанні. Увогуле тое, што мы плануем, звычайна ажыццяўляецца.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ЯК СПАГНАЦЬ ГРОШЫ?

Не так даўно па рашэнню суда некаторым службовым асобам Гомельшчыны прышлося выкласці з кашалькоў штраф у памеры дваццаці базавых велічынь за адмову прыняць на работу пэўных грамадзян, працаўладкаванне якіх было прадугледжана ў адпаведнасці з рашэннем гарвыканкама. Апошнія ж вынікала з Дэкрэта Прэзідэнта № 18 «Аб дадатковых мерах па дзяржаўнай абароне дзяцей у няўдалых сем'ях», згодна з якім горабачкі павінны кампенсаваць расходы на ўтрыманне іх дзяцей у дзяржаўных установах.

— Гэты дэкрэт, — гаворыць пракурор адрдзела па нагляду за выкананнем заканадаўства па непаўналетніх Гомельскай абласной пракуратуры Вера Замоіская, — уступіў у сілу 1 студзеня, і нашы супрацоўнікі праверылі, як выконваюцца яго патрабаванні. Мы прыйшлі да высновы, што ў вобласці прымаюцца пэўныя меры па рэалізацыі дэкрэта, аднак, на жаль, належае ўзаемадзеянне ўсіх органаў улады на момант правярэння наладжана не было. І па прыклады тут далёка хадзіць не трэба. Пачнем з таго, што ў вобласці ў сацыяльна-небяспечным становішчы знаходзяцца 7505 дзяцей, з якіх 5708 маюць патрэбу ў дзяржаўнай абароне. Гэтая лічба, дарчы, у поўнай меры не адлюстроўвае сапраўдныя малюнак, бо, скажам, адрдзельны аддзелы Ельскага, Буда-Кашалёўскага, Брагінскага, Акцябрскага і іншых раёнаў не своечасова выяўлялі дзяцей, якім патрэбна дапамога дзяржавы.

Распаўсюджаныя парашэнні — парадку прадастаўлення сталаму дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, страты гэтага статусу і вяртання такіх дзяцей бацькам. Гэта палажэнне было зацверджана летась 26 снежня Пастаноўнай Савета Міністраў № 1728, і аб ім ведаюць у гарвыканкамах, аднак выканаўчыя органы ўлады Светлагорска, Жыткавічаў, Кармы, Добруша не вырашлі пытанне аб адабранні дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, нягледзячы на тое, што дзеці тыя былі пераведзены на дзяржаўнае забеспячэнне. Гэта, у сваю чаргу, пазабўляе магчымасці спяганяць з бацькоў фінансавыя сродкі. Або яшчэ. У Гомельскім доме дзіцяці на выхаванні знаходзіцца 72 хлопчыкі і дзяўчынкі, якія прызнаны страціўшы апеку сваіх бацькоў. Многія з іх маюць гэты статус працягла час. Аднак меры па пазабўленні бацькоўскай праваў ці па вяртанню дзяцей у сем'і аддзеламі адукацыі не прымаюцца. А гэта прыводзіць да таго, што, з аднаго боку, дзедзі не могуць быць у раінам узросце ўсыноўлены або перададзены на выхаванне ў змя-

шальнае сем'і, з другога — бацькі не кампенсуюць расходы. Іншым разам цяжка нават зразумець, чым кіруюцца асобныя начальнікі, прымаючы тыя ці іншыя рашэнні. Так, рашэннем Мазырскага гарвыканкама ад 27 кастрычніка 2005 года неўтрабаванні А. Селядцова і С. Стоцка былі аднесены да катэгорыі дзяцей-сірот тэрмінам на шэсць месяцаў у сувязі з тым, што іх бацькі напісалі заявы аб змяшчэнні дзячынчак у дзяржаўную ўстанову. Прайшоў гэты тэрмін — і што ж? Меры па пазабўленні бацькоўскай праваў прыняты не былі. І ў сям'ю дзетак таксама не вярталі, хоць адміністрацыя дома дзіцяці накіроўвала пісьмы ў адрас начальніка аддзела адукацыі гарвыканкама з просьбай вырашыць пытанне. Больш за тое, рашэннем гарвыканкама ад 25 верасня мінулага года А. Селядцова і С. Стоцка яшчэ на адзін год былі прызначаны страціўшы апеку бацькоў. А між тым, маці дзячынчак не працуюць, п'януцьвоў і лёсам сваіх дзетак не цікавяцца. Пасля нашай праверкі пракурорам рыхтуюцца іскі аб пазабўленні іх бацькоўскай праваў.

Сур'ёзная праблема для вобласці — кампенсацыя расходаў, затрачаных дзяржавай на ўтрыманне дзяцей, якія знаходзяцца ў розных дзіцячых установах. Ёсць нямяла выпадкаў, калі гэтыя ўстановы несвоечасова прымаюць меры па спяганню грошай з гора-бацькоў. Так, адміністрацыя Светлагорскай школы-інтэрнага для дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў, толькі сёлета накіравалі ў суд заяву аб узбудоўленні справы аб спяганні расходаў на брацкія і сястрычкі Ягаравых, нягледзячы на тое, што дзедзі знаходзіцца ў школе-інтэрнаце з 2002 года. Больш за тое, устаноўлена, што бацька дзяцей працуе на Гомельскім мясакамбінаце з 1998 года, а маці — у ААТ «Сантэж» са студзеня гэтага. За дапушчаныя парашэнні закона пракурорам Светлагорскага раёна ўзбуджаны дысцыплінарныя справы ў адносінах да дырэктара і сацыяльнага педагога школы-інтэрната.

ДЗІЦЯ — НЕ «КРЫНІЦА ДАХОДАЎ»

Па колькасці насельніцтва Чавускі раён невялікі нават па «сярэднім» мерках. Каля 12 тысяч чалавек жыве непасрэдна ў горадзе, і яшчэ менш — у вёсках. Разам з тым даводзіцца канстатаваць: літаральна штогод тут становіцца сіротамі пры жывых бацьках адразу па некалькі дзсяткаў дзяцей. Прычым гэта сумная лічба застаецца «стабільнай» даволі працягла час. Ужо сёлета ў часовы прытулак тут вымушана перасяліліся 15 непаўналетніх з 10 сем'яў. І, на жаль, гэта яшчэ не мяжа.

На месцы бачна лепш

Жыццё «як на далоні», безумоўна, наладвае свой адбітак на усё. Тым не менш «адшуканы» няўдалыя сем'і і ацаніць ступень рызыкі для дзяцей — задача заўсёды не з лёгкіх. Штогод раённай камісіяй па справах непаўналетніх распараджаюцца спецыяльныя графікі наведванняў асобных сельсаветаў. Значную дапамогу аказваюць і школы — у выпадку «сумненняў» раз у месяц сваіх вучняў у даму абавязаны наведваць класныя кіраўнікі. І ўсё ж для поўнага малюнка гэтага бывае недастаткова. Вось чаму ў Чавускім раёне вырашлі пайсці на своеасаблівы «эксперымент».

— Зараз мы маем камісію па справах непаўналетніх не толькі «ў раёне», але таксама ў кожным асобным сельвыканкаме, — распавядае намеснік старшын Чавускай раённай КСН Алена Серакова. — У склад такіх камісій па грамадскіх пачатках уваходзяць работнікі ФАПаў, клубы, школы, участковыя міліцыянер, а ўзначальваюць іх старшын сельвыканкамаў. Прычым падобная практыка дае свай плён. На месцы ўсё бачна значна лепш, да таго ж, менавіта «сельвыканкамаўскія» камісіі маюць магчымасці наладжваць рэгулярныя абыходы няўдалых сем'яў, абследаваць, у якіх умовах там жывуць дзедзі, як яны харчуюцца, дзе спячаць, адлчываюць і рыхтуюць хатнія заданні. А ў выпадку неабходнасці — нават ініцыяваць

значна Алена Серакова. — Аднак іншага варыянт тут няма. Завітай у любую хату — становіцца амаль аднолькавае. Бяскончыца п'янік, смурод, поўная антысанітарыя, адсутнасць хоць якіх-небудзь прадуктаў. Таму пытанню ўжо не ўзнікае, становіцца відавочным: калі дзіця застанецца дома — яго можа проста загінуць.

Дарчы, само змяшчэнне ў прытулак з'яўляецца часовым, максімальны тэрмін знаходжання тут абмежаваны шасцю месяцамі. А далей ёсць варыянты. Скажам, з 10 сем'яў, што сёлета былі вымушаны аддаць суды дзяцей, двум пагражана пазабўленне бацькоўскай праваў. Наконт васьмі пакуль існуюць пытанні. Аднак дзве сям'і могуць усур'ёз разлічваць на аднаўленне сваёй поўнай колькасці. І ўжо гэта — маленькі перамога.

«Свята»

«Свята»

кожны дзень

Толькі адзінкі сярод гора-бацькоў набываюць свой «ста-тус» на воль лёсу — як правіла, гаворка ідзе аб людзях са зніжаным разуменнем здольнасцямі. Перажываюць ж большасць цяжкія хваробы абмінулі. За выключэннем... залішняга захвалення моцнымі напоймі. Прычым нейкім чынам паўпываць на вырашэнне гэтай праблемы амаль немагчыма. Па сутнасці дзе асаблівых цяжкасцяў накіраваць на лячэнне можна толькі бацьку. А вось там — далёка не заўсёды. Тым часам ініцыятыва «зніж» з'яўляецца не так часта. Вядома, бацькі, якія самі наважыліся на радыкальную меру «кадзіроўкі», у раёне ёсць. Але асноўная маса абмяжоўваецца толькі словамі. Пасля адабрання дзяцей многія плачуць, запэўніваюць, што «усё засталася ў мінулым», і пры гэтым прыходзяць у прытулак... з непраыхаванымі прыкметамі пахмелля.

— Рашэнне аб адабранні і змяшчэнні ў прытулак дзяцей заўсёды самае складанае, тым больш, што нельга не прызначыць: нягледзячы ні на што, такія дзедзі чамусьці нашмат больш прывязаны да сваіх бацькоў, чым іх аднагодкі ў цалкам нармальным сем'ях, — ад-

жа Галіна Паўлюкоўская. — У той жа час не сакрэт: амаль усе бацькі, якіх на

Прамая лінія

АБ ІЛЬГОТАХ. І НЕ ТОЛЬКІ

Наша чарговая «прамая лінія» з удзелам прадстаўнікоў Міністэрства працы і сацыяльнай абароны аказалася па-сапраўднаму «гарачай», вельмі красамоўным сведчаннем чаму сталі амаць чатыры дзесяці самых розных зманок. Пенсіі і працоўнае заканадаўства, магчымасці прыватызאцыі і дзяржаўнае аздараўленне — вось толькі некаторыя падставы для вашых зваротаў. І ўсё ж ці не асноўнай тэмай сталі льготы і адрасная сацыяльная дапамога. Але, як кажуць, аб усім па парадку. Такім чынам, на

— Патлумачце, як жыць інвалідам, пенсіянерам, студэнтам далей — ужо без ільготаў? І яшчэ дазвольце запытаць: навошта было распачынаць «ільготны» пераўтварэнні, калі потым адрозжы ж усё пачалі казаць аб працоўных новага ўказа па адраснай сацыяльнай дапамозе?

Станіслаў Іосіфавіч ВЕРБЕЛЬ,

г. Воранава

— Трэба меркаваць, Станіслаў Іосіфавіч, вы таксама пагадзіцеся: станоўшча з ільготамі ў Беларусі да апошняга часу было не зусім нармальным. Правам як мінімум на адну льготу ў краіне валодаюць амаль 6,5 мільянаў чалавек. На гэтым праграмы ідуць велізарныя сродкі. Але адначасова яны дзеляцца на вельмі дробныя «кавалікі», таму кожны сярэдняй льготнік атрымаваў падтрымку на вельмі нязначную суму — прыкладна на 20 тыс. рублёў ў месяц. Да таго ж аказанне такой падтрымкі толькі з улікам прыналежнасці чалавека да гэтай катэгорыі прывяла да значных збыў: ільготамі ў асноўным карысталіся жыхары гарадоў і, што самае парадасальнае, — далёка не заўсёды самія маламаёмныя грамадзяне.

Такім чынам, праблему ўпарадкавання «падказала» само жыццё. Зараз ільготы павінны застацца ў тых, хто іх на самай справе заслужыў і каму яны неабходны. Прычым у выніку пераўтварэння павінны вызваліцца каля 169 млрд рублёў. І гэтыя сродкі плануецца накіраваць на іншыя канкрэтныя мэты — падтрымку дзяцей, стварэнне інфраструктуры ў «чарнобыльскіх» раёнах, на адрасную сацыяльную дапамогу. Да слова, падкрэслім: распрацоўка новых падыходаў да адраснай сацыяльнай дапамогі пачалася яшчэ да прыняцця закона аб упарадкаванні льгот і гарантыі. Пры гэтым і сам закон, і новая мадэль адраснай дапамогі будуць уведзены адначасова.

Сянь жа ўказа аб адраснай падтрымцы ў адным — дапамагчы тым, каму сапраўды цяжка. Магчыма, у параўнанні з колькасцю льготнікаў, кола асобаў тут будзе меншым. Але затое сама дапамога акажацца больш адчувальнай. Дарчы, можна заўважыць, што ў праекце ўказа аб адраснай сацыяльнай падтрымцы ідзе гаворка аб вучнях і студэнтах, малалетніх вязнях нацызму і інвалідах III групы. Аднак казаць што-небудзь больш канкрэтна тут яшчэ рана. Бо пакуль гэта — толькі праект.

— Ці захавваюцца льготы на лекі, камунальныя паслугі, праезд у гарадскім і прыгарадным транспарце «чарнобыльскімі» інвалідам III групы?

Таццяна Іванаўна ЦІМАШУК,

г. Гомель

— Я карыстаюся льготамі паводле 19-га артыкула Закона «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, што пацярпелі ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС». Чаму зараз вырашылі забавіць «чарнобыльцаў» усюго?

Іван Антонавіч МУРЗІН,

г. Глыбока

— Спачатку хацелася б заўважыць: казаць аб тым, што «чарнобыльцы» пазбавілі ўсяго, усё ж неглыба. Новы закон мае на мэце не поўнае скасаванне льгот, а толькі іх упарадкаванне зыходзячы з патрэбы ў сацыяльнай падтрымцы кожнай канкрэтнай катэгорыі нашых грамадзян, і ў тым ліку — «чарнобыльцаў». Словам, тут выкрэйстоўваўся дыферэнцыйны падыход.

Так, для грамадзян, якія захварэлі і перанеслі прамянівую хваробу ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, для інвалідаў I і II груп, інваліднасць якіх звязана з чарнобыльскімі наступствамі, пасля ўвядзення ў дзеянне новага закона захаваецца 90-працэнтная сціжка з кошту лекаў і пераважных матэрыялаў (пры наяўнасці адпаведных рэцэптаў і медыцынскіх заключэнняў); бісплатны выбар і рамонт зубных пратэзаў, забеспячэнне іншымі сродкамі сацыяльнай рэабілітацыі; першацарговая, але не больш чым раз у год, бісплатна санаторна-курортная птуцька для непрацоўчых, а таксама санаторна-курортная птуцька з аплатай у залежнасці ад даходу — для працоўчых асобаў; бісплатны праезд на ўсёх відах гарадскога транспарту, на прыгарадных транспарце, а таксама на міжгародніх аўтобусах у межах свайго раёна; 50-працэнтная сціжка з кошту тэхаслугоўнава і камунальных паслуг — для грамадзян, якія не маюць працэдуральных членаў сям'і, абавязаных утрымліваць іх па закону, пражываюць адны або з інвалідамі I і II груп ці з непрацоўчымі пенсіянерамі, што дадзенылі агульнаўсталяванага пенсійнага ўзросту.

Для інвалідаў III групы, інваліднасць якіх звязана з чарнобыльскімі наступствамі, за дзевяцімі сродкамі сацыяльнай рэабілітацыі і забеспячэнне санаторна-курортным лячэннем ці аздараўленнем у залежнасці ад узроўню даходу. Нарэшце, для грамадзян, якія прымалі ўдзел у ліквідацыйных наступствах катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у 1986—1987 і 1988—1989 гадах, захоўваюцца толькі перавагі ў працоўнай, жыллёвай, адукацыйнай сферах. Такім чынам, пералік льгот тут на самай справе зменшыўся. Разам з тым неглыба не адзначаць: значную частку грошай, што вызваліцца ў выніку ўпарадкавання льгот, плануецца выкарыстаць менавіта для рэабілітацыі чарнобыльскіх тэрыторый. Да таго ж варта зноў-такі ўгадаць распрацоўку новага парадку прадастаўлення адраснай сацыяльнай дапамогі, дзе ў тым ліку ідзе гаворка аб такіх катэгорыях, як інваліды III групы.

— З'яўляюся ветэранам працы і адначасова інвалідам II групы. Ці маю права на «камунальныя» льготы і з улікам таго, што ў мяне прапісана дачка?

Віктар Іосіфавіч ЧЫВЕЛЬ,

Слуцкі раён (падобнае пытанне — Уладзімір Яфірэвіч СКЛУБО-ВІЧ, Крупскі раён і іншыя чытачы)

— Сапраўды, Віктар Іосіфавіч, умова для прадастаўлення 50-працэнтнай сціжкі па аплаце за тэхнічнае абслугоўванне і камунальных паслуг інвалідам I і II груп — пражыванне без працэдуральных членаў сям'і. Аднак, сам факт прапіскі ў вас даць права на такія льготы пазбавіць.

У той жа час падкрэслім: усім інвалідам I і II груп (за выключэннем асобаў, якія сталі інвалідамі ў выніку парушэння закона, ужывання алкаголю, наркатычных і таксічных рэчываў, а таксама ў выніку наўмыснага пашкоджання свайго здароўя) захавана абсалютная большасць ільгот. Такія інваліды па-ранейшаму змогуць карыстацца правам на 90-працэнтную сціжку па леках і пераважных матэрыялах, якія прызначаны медыкі, на бісплатнае зубапрацэсаванне, забеспячэнне тэхнічнымі сродкамі сацыяльнай рэабілітацыі, бісплатным праездам на гарадскім, прыгарадным транспарце і ў міжгародніх аўтобусах на тэрыторыі свайго раёна, гарантыямі па санаторна-курортнаму лячэнню і аздараўленню, а таксама (зноў-такі пры ўмове пражывання асобна ад працэдуральных членаў сям'і) — правам на 50-працэнтную сціжку па тэхаслугоўнава і камунальных паслугах.

— Патлумачце, калі ласка, да якой катэгорыі адносяцца малалетнія вязні нацызму? І чаму іх пакідаюць без ільгот?

Цімафей Цімафеевіч КОЗЕЛ, Маладзёжанскі раён

— У дадзеным выпадку усё застаецца па-ранейшым. Малалетнія вязні нацызму — гэта людзі, якія пацярпелі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Пры гэтым, паводле закона, для іх будучы захаваныя права на павышэнне да пенсіі, льготнае падаткаабкладанне, перавагі па крэдытах, субсідыях, гарантыі па аздараўленню і санаторна-курортнаму лячэнню. Апроч таго, малалетнія вязні фашызму павінны стаць адной з тых катэгорыі, на якія будзе скіраваны новы ўказ па адраснай сацыяльнай дапамозе.

— Ці мае права на льготы апякун? І ці можа ўладкавацца на работу мой сын, якому за раз 21 год і які з'яўляецца інвалідам II групы?

Людміла Іванаўна ЦЕРАХАВА, г. Мінск

— Ільгот для апекуноў, Людміла Іванаўна, у нас няма. А вось што да працаўладкавання сына-інваліда, то першая і галоўная ўмова — дадзеным выпадку — медыцынскае заключэнне аб адсутнасці пратэзісаванай абароны раёна — там вагавага сына паставіць на ўлік, пачнуць падбіраць вакансіі, а магчыма, і прапаноўваць навучанне ці перанавучанне па пэўнай спецыяльнасці.

Калі ж медыцынскага заключэння няма, то значыць, працаваць сын па стану здароўя не можа. У такім выпадку застаецца параіць наступнае — звярнуцца ў тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання свайго раёна, дзе пытанні

заятацы інвалідаў вырашаюцца праз стварэнне гуртоўкі па інтарэсамі, што дадзенылі агульнаўсталяванага пенсійнага ўзросту.

— Калі, на думку міністэрства, рост сярэдняй зарплаты па краіне ў наступны раз перавысіць 15-працэнтную адзнаку? І, у выпадку, калі чакаць наступнага пераараліку працоўных пенсій?

Анатоль Сямёнавіч ЗАЙЦАЎ,

г. Ваўкавыск

Жанна Іванаўна ГАЛЮК,

г. Мінск

— Варта нагадаць, што апошні раз перааралі працоўных пенсій быў зроблены ў леташнім лістападзе. Пры гэтым за IV квартал мінулага і I квартал гэтага года рост сярэдняй зарплаты аказаўся амаль аднолькавым — па 3 працэнты. Такім чынам, падстаў для павышэння працоўных пенсій пакуль няма. У той жа час трэба падкрэсліць: прынамсі, адзін перааралі сёлета абавязкова будзе.

— У студзені 2004 года напісаў заяву на прадастаўленне санаторна-курортнай птуцькі. Чаму я так і не атрымаў яе дагэтуль? І яшчэ. Якімі льготамі змогуць карыстацца інваліды III групы з дзяцінства?

Юрый Віктаравіч ГУСЕЎ,

г. Магілёў

— Наконт птуцькі можна параіць адно — чакаць сваёй аднасі. Або звярнуцца ў Рэспубліканскі цэнтр па аздараўленню і санаторна-курортнаму лячэнню насельніцтва. Што да другога пытання, то ў інвалідаў III групы захавваюцца гарантыі па санаторна-курортнаму лячэнню і забеспячэнню сродкамі рэабілітацыі. Апроч таго, Юрый Віктаравіч, вы, як інвалід з дзяцінства, маеце права на надбавку да пенсіі. Яна вызначана ў памеры 50 працэнтнаў мінімальнай пенсіі па ўзросту, што складае на сёння крыху больш за 22 тыс. рублёў.

— Адпрацавала 4 гады ў аддзеле культуры і яшчэ 22 гады — у бібліятецы. Ці маю права на дадатковыя дні водпуску ў сувязі з працяглым стажам на адным месцы? Па-другое. Ці маю мне вынесці вымову за гадзінную адсутнасць на рабоце нягледзячы на тое, што раней я часцяком працавала без адгулаў па выхадных і не мела ніякіх заўваг? І па-трэцяе. Я маю другую адукацыю — педагагічную. У сувязі з гэтым, ці можа ўладкавацца па сумяшчальніцтву ў школу?

Зоя Мікалаеўна,

Лідскі раён

— Па першаму пытанню. У нас ёсць пералік прафесій і вытворчасцяў, па якіх сапраўды прадугледжаны дадатковы водпуск за працяглы стаж работы. Аднак аб тым, ці дагэтуль гэта канкрэтна вас, лепш за ўсё пацікавіцца ў раённым аддзеле культуры. Па другому. Выносіць вымову за гадзінную адсутнасць на працоўным месцы без уважлівых прычын наймаўшчы мае права. Таму такое яго рашэнне заканадаўства не парушае. Разам з тым можам параіць, у будучым, калі вас спосрощ працаваць на выхадных, адрозжы па патрэбнасці прадастаўлення іншага свабоднага ад работы дня або аплату ў двайным памеры.

І па-трэцяе. Працаваць па сумяшчальніцтву забаронена толькі кіраўнікам. Аднак у дадзеным канкрэтным выпадку пытанне ўладкавання па сумяшчальніцтву ў школу адносіцца да кампетэнцыі іншага міністэрства — адукацыі. Таму, калі ласка, паспрабуйце звярнуцца туды.

— Мы жывём у Мінскім раёне, аднак дзеці наведваюць школу ў сталіцы. Ці праўда, што ў школьнікаў будучы скасаваныя льготы па праезду?

— З даты ўступлення ў сілу новага закона дзецям, што пражываюць у сельскай мясцовасці і набываюць агульную базавую ці агульную сярэднюю адукацыю, будзе прадастаўляцца права на бісплатны праезд ад месца жыхарства да месца навучання і назад у пасажырскіх цягніках ці ў вагонах фарміраваных Беларускай чыгункі ўнутрырэспубліканскіх зносінаў, а таксама на аўтамабільным транспарце агульнага карыстання рэспубліканскіх міграцыйна-адрасных зносінаў з 1 верасня па 30 чэрвеня. Аднак заўважым: гаворка ідзе аб тым жа аўта-транспарце менавіта міжгародніх зносінаў.

Сяргей ГРЫБ, Фота Югена ПЯСЕЦКАГА. (Працяг будзе.)

Школа падаткаплацельшчыка

Як плаціцца падатак на нерухомасць

На пытанні чытачоў выдання адказавае старшы дзяржаўны інспектар Міністэрства па падатках і зборам Беларусі Аляксандр ЗЯЛЕЎСКІ.

— У якіх выпадках аб'екты, не завершаныя будаўніцтвам, абкладаюцца падаткам на нерухомасць?

Аляксей БЯЛЯЕЎ, г. Мінск. — Аб'ектам абкладання падаткам на нерухомасць з'яўляецца кошт будынкаў і пабудов, якія належаць фізічным асобам. Кошт будынкаў і пабудов, не завершаных будаўніцтвам, гатуоўнасць якіх складае 80 працэнтаў і больш, таксама з'яўляецца аб'ектам падаткаабкладання.

Гадавая стаўка падатку на нерухомасць вызначаецца ў памеры 0,1 працэнта кошту будынкаў і пабудов, якія належаць фізічным асобам. Разам з тым у законах аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на чарговы фінансавы год, якія прымаюцца штогод, замацоўваецца норма, якая дае мясцовым Саветам дэпутатаў права павялічваць (памыняць) стаўкі падатку на нерухомасць, але не больш чым у два разы. Падатак на нерухомасць грамадзянам вылічваецца падатковымі органамі, згод-

на з ацэнкай будынкаў і пабудов, якая ажыццяўляецца па дзеючаму кошту гэтай нерухомасці з улікам каэфіцыентаў якасці асяроддзя і тыпу населенага пункта. Такая ацэнка робіцца тэрытарыяльнымі арганізацыямі па дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці і праваў на яго, улісваецца ў зводную ведамасць, якая штогод прадастаўляецца падатковым органам для вылічэння падатку на нерухомасць.

— Кошт майго жылга дома ў Салігорску па стану на 1 студзеня 2007 года па інфармацыйнаму агенцтву па дзяржаўнай рэгістрацыі і кадастру складае 41,6 мільянаў рублёў. Каэфіцыент тэлы населенага пункта — 1,25, а каэфіцыент якасці асяроддзя — 1,15. Якім будзе памер майго падатку на нерухомасць?

Ігар МУРАШКА, г. Салігорск. — Кошт вашага дома сёлета для мэтаў падаткаабкладання будзе такім: 41,6 мільянаў рублёў x 1,25 x 1,15 = 59,8 мільянаў рублёў. Сума падатку складае 59,8 мільянаў рублёў x 0,1 = 59 800 рублёў.

— Маю цагляны садовы домік, які не завершаны будаўніцтвам. Агульная плошча жылга двухпавярховага цаглянага дома (ёсць фундамент, сцены, перагародкі, перакрыццц, дах, вокны, дзверы) — 108 квадратных метраў. Рашэннем Мінскага раённага выканаўчага камітэта ў 2006 годзе быў вызначаны разліковы кошт квадратнага метра гэтай пабудовы, які склаў 406 636 рублёў. Які кошт садовага дома будучы выкрасцеўстоўца падатковымі органамі пры вызначэнні падатку на нерухомасць?

Анатоль КАЛІНА, Мінскі раён. — Існуюць выпадкі, калі грамадзяне не рэгіструюць свае дамы, якія не завершаны будаўніцтвам, гатуоўнасць якіх складае 80 працэнтаў і больш. Аднак гэта, танды агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і кадастру не ажыццяўляюць ацэнку такіх аб'ектаў нерухомай маёмасці. Аднак кошт такіх будынкаў і пабудов вызначаецца падатковымі органамі шляхам выкарыстання кошту квадратнага метра тыпавага будынка і пабудовы і агульнай плошчы аб'екта нерухомай з улікам паніжальнага каэфіцыента 0,8, каэфіцыентаў якасці асяроддзя і тыпу населенага пункта. Пры гэтым для гатуоўнасці будынкаў і пабудов на 80 працэнтаў неабходна наяўнасць падземнай часткі (фундамента), сцен, перагародкі, перакрыццц,

СПІС юрыдычных асобаў і індывідуальных прадпрымальнікаў, якія ажыццяўляюць дзейнасць, звязаную з працаўладкаваннем грамадзян Рэспублікі Беларусь за мяжой, па стану на 20 чэрвеня 2007 года

№ п/п	№ ліцэнзіі, тэрмін дзеяння	Назва юрыдычнай асобы, прозвішча, імя, імя па бацьку ІП	Нумар тэлефона	Юрыдычны адрас	Дзяржава працаўладкавання	Спецыяльнасць
1.	02010/0200579 24.06.2005—24.06.2010	Грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі» (філіялі: абласныя камітэты грамадскага аб'яднання «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі» ў г. Брэсце, Віцебску, Гродне, Гомелі, Мінску, Магілёве, Мінскі гарадскі камітэт грамадскага аб'яднання «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі»)	222-31-87 222-33-77	г. Мінск, вул. К. Маркса, 40	Расія	студэнцкія атрады
2.	02010/0200581 29.07.2005—29.07.2010	Таварыства з дадатковай адказнасцю «Маладзёжны цэнтр «Штаб студэнцкіх атрадаў»	8-0222-22 -83-00	г. Магілёў, вул. Ленінская, 68	Чэхія Расія	рабочыя ў лясной гаспадарцы будаўнікі
3.	02010/0200592 12.08.2005—12.08.2010	Інфармацыйна-рэкламнае прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Вілената»	296-64-53	г. Мінск, вул. Някрасава, 7—105	Расія ААЭ Латвія Літва	будаўнікі абслуговы персанал будаўнікі будаўнікі
4.	02010/0200601 2.09.2005—2.09.2010	Прыватнае ўнітарнае вытворча-камерцыйнае прадпрыемства «Арцель»	36-47-80	г. Віцебск, вул. Маякоўскага, 3	Польшча	будаўнікі
5.	02010/0200602 2.09.2005—2.09.2010	Індывідуальны прадпрымальнік Нікалаевіч Алена Вікенцьеўна	52-09-77	г. Гродна, вул. Гарнавых, 5	Расія Чэхія Польшча	будаўнікі рабочыя спецыяльнасці рабочыя спецыяльнасці
6.	02010/0200801 2.09.2010	Грамадскае аб'яднанне «Інфармацыйна-кансультацыйная служба» «Юнверс»	288-61-59	г. Мінск, вул. В. Харужай, 13—606 А	ЗША ЗША	абслуговы персанал на круізных лайнерах работа для студэнтаў падчас летніх канікулаў
7.	02010/0200609 2.09.2005—2.09.2010	Установа адукацыі «Нацыянальны цэнтр мастацкай творчасці дзяцей і моладзі»	227-12-06	г. Мінск, вул. Кірава, 16	Расія	памочнік менеджэра студэнцкія праграмы (с/г работы)
8.	02010/0200610 2.09.2005—2.09.2010	Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Карал Круіс Сэрвіс»	257-57-10	г. Мінск, пр. Пушкіна, 39, оф. 1214	Літва ЗША Польшча	вадзіцелі, прадаўцы, швачкі, будаўнікі абслуговы персанал на круізных лайнерах работа ў сферы суднавытворчасці
9.	02010/0200611 2.09.2005—2.09.2010	Турсыскае прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Інтурбюро»	201-34-55	г. Мінск, пр. Пераможцаў, 11—1208	Расія Чэхія Літва	будаўнікі рабочыя ў лясной гаспадарцы рабочыя на мясакамбінаце рабочыя завода па вытворчасці поліэтылену
10.	02010/0200617 23.09.2005—23.09.2010	Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Стар Травел»	232-61-83 287-26-06	г. Мінск, вул. Старавіленская, д. 100, пакой 436	Расія	спецыялісты ў сферы транспартнай лагістыкі і аўдытарскай дзейнасці студэнцкія праграмы
11.	02010/0200994 27.04.2007—27.04.2012	Замежнае прыватнае ўнітарнае будаўнічае прадпрыемства «Феліксбуд»	226-01-03	г. Мінск, вул. Чырвонаармейская, 21а, п. 2	ЗША Расія	будаўнікі
12.	02010/0200628 21.10.2005—21.10.2010	Сумеснае прадпрыемства «Цэнтр маладзёжных падарожжаў» ТАА	293-17-49	г. Мінск, вул. Варшавані, 17—101	ЗША	абслуговы персанал (работа для студэнтаў)
13.	02010/0200629 21.10.2005—21.10.2010	Сэрвіснае прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Джэтэкс»	206-67-57	г. Мінск, вул. Старажоўская, д. 8—4п	Вялікабрытанія Вялікабрытанія	памочнік па догляду студэнцкія праграмы (с/г работы) рабочыя будаўнічых спецыяльнасцяў
14.	02010/0200630 21.10.2005—21.10.2010	Адкрытае акцыянернае таварыства «Нафтазаводмантаж»	59-82-93	Віцебская вобласць, г. Наваполацк	Расія	будаўнікі
15.	02010/0200631 21.10.2005—21.10.2010	Індывідуальны прадпрымальнік Яцэнка Аляксандраўна	20-07-56	г. Брэст, вул. Кірава, 50—71	Расія	будаўнікі
16.	02010/0200644 18.11.2005—18.11.2010	Прыватнае ўнітарнае прадпрыемства па аказанню паслуг «РАЙЕТ-плюс»	36-58-23	г. Віцебск, вул. Леніна, 3а	Расія ЗША	персанал дзіцячага санаторыя ў г. Анапе работа для студэнтаў падчас летніх канікулаў
17.	02010/0200648 2.12.2005—2.12.2010	Турсыскае прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Лінгва Тур»	281-73-73	г. Мінск, пр. Незалежнасці, дом 58, корп. 9, п. 301	Расія Германія	спецыялісты па вытворчасці і продажу тэкстыльных вырабаў праграма ОПЭР
18.	02010/0200650 23.12.2005—23.12.2010	Індывідуальны прадпрымальнік Драбышэўскі Дзмітрый Іванавіч	56-37-75	г. Гомель, вул. Галавацкага, 18	Расія	дарожныя будаўнікі
19.	02010/0200653 23.12.2005—23.12.2010	Замежнае прыватнае ўнітарнае будаўніча-гандлёвае прадпрыемства «Нафтабуд Сэрвіс» Фіскіна А.	50-45-66	г. Гомель, вул. Рабочая, 16, 1 паверх	Расія	дарожныя будаўнікі
20.	02010/0200656 13.01.2006—13.01.2011	Рэспуб				

Крыніца Здароўя

Выпуск
№ 16 (29)

Не запівайце мяса малаком

Чай, кава, піва, віно — у такім пітве арганізму карысці мала. Яно толькі стымулюе работу нырака, інакш качучы, у большай ступені спрыяе страце вады, чым яе засваенню. Але гэта яшчэ не усё скарэты адносна таго, што і як варта піць. Вядома, што ні грэчку, ні мясныя стравы нельга запіваць малаком. Яно тармазіць засваенне жалеза. Той жа эфект дае шчолачная мінералка і моцны чай — танин, які ўваходзіць у яго склад, запавольвае ўсмоктванне жывецца важных элементаў. Рыбу і мяса можна не толькі паліваць лімонным сокам, але і запіваць ім жа, а таксама сокам грэйпфрута, апельсына, граната, яблыка, адным словам, любым кіслым сокам або адварам шыпшыны ці журавінавым морсам. Страўнікавы сок усё роўна застаецца кіслым, а жалеза засвоіцца па максімуму. Ні ў якім разе нельга сумяшчаць у страўніку плоў і шампанскае з лёдам ці любымі іншымі напой, які толькі што сталі з халадзільніка. Тутаплаўкі барановы тлушч доўгі час будзе знаходзіцца без руху і не зможа ператраўлівацца. Лейвайце за ўсё запіваць плоў свежым чаем.

ЯКОГА КОЛЕРУ АПТЫМІЗМ?

Даследаванні паказваюць, што рызыка росту захворванняў па прычыне стрэсу павялічваецца штогод на 15 працэнтаў. Паводле слоў псіхолага, выкладчыка кафедры графічнага дызайну Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Надзеі КАРОТ-КІНАЙ, чалавек паступова ўсёдамяляе, што неабходна выкарыстоўваць любую магчымасць становага ўздзеяння на сваё здароўе і здароўе блізкіх. Правільны падыход да выбару колераў у памяшканні — адзін з самых даступных і дзейных спосабаў барацьбы са стрэсамі...

Не адно пакаленне філасофаў і вучоных спрабавала разгадаць уплыў колераў на мікраасмас чалавека. Зараз вядома, што колер уплывае на працаздольнасць, жывцядзейнасць асобных органаў і сістэм, самаадчуванне, апетыт і сон. Псіхалог падзяляе колеры на актыўныя і пасіўныя. Першыя — ярка-чырвоны, ярка-аранжавы, жоўты — ўзбуджаюць, «надаюць хуткасці». Другія больш разнастайныя па сваёму ўздзеянню. Так, светлыя адценні зялёнага, ружовага, блакітнага і ў нейкай ступені белы колер супакойваюць, зялёны і сіні лічацца нейтральнымі, ліловы і фіялетавы на радзючае няўпэўненасць, трывогу, смутак, а цёмна-карычневы і чорны прыгнятаюць.

Уздзеянне колераў на фізіялогію чалавека пацверджана эксперыментальным шляхам і залежыць ад колькасці колераў, яго якасці, часу ўздзеяння, асаблівасцяў нервовай сістэмы, узросту, полу і іншых фактараў. Асноўныя колеры характарызуюцца наступным чынам: белы — лёгкі; жоўты — лёгкі, цёплы, сухі; аранжавы — цёплы, сухі, крыклівы, гучны; чырвоны — цяжкі, цёплы, сухі, крыклівы, гучны; фіялетавы — цяжкі, сіні — цяжкі, халодны, вільготны, ціхі, спакойны; зялёны — халаднаваты, вільготны, спакойны; блакітны — лёгкі, вільготны, ціхі, спакойны; карычневы — цяжкі, цёплы, вільготны; чорны — цяжкі, сухі.

Аптычнае ўздзеянне колераў праяўляецца ў ілюзіях, аптычных з'явах, якія выклікае колер, змяненне знешняга выгляду прадметаў пад яго ўплывам. Так, белы ці жоўты як бы распаўсюджаюцца на размешчаныя побач з ім больш цёмныя колеры і змяняюць паверхні. Жоўты колер «прыпадамае» паверхню, якая здаецца да таго ж большай. Чырвоны — набліжае, блакітны — аддаляе. Плоскасці, пафарбаваныя ў цёмна-сіні, фіялетавы і чорны колеры, зроква змяняюцца і імкнучыцца ўніз. Зялёны колер — самы спакойны.

З аптычнымі вартасцямі колераў цесна звязана псіхалагічнае ўздзеянне — уплыў на пачуцці. Выбар любімага колера абумоўлены характарам, індывідуальнымі асаблівасцямі ўспрыняцця. Вядомы наступны ланцужок колераў, складзены па меры змяншэння перавагі: блакітны-белы-ружовы-пурпурны-чырвоны-зялёны-жоўты-аранжавы-карычневы-чорны. Сангвінікі аддаюць перавагу жоўта-зялёнай частцы спектра, халерыкі — чырвонай, меланхолікі — фіялетавы-сіняй, флегматыкі — сіне-зялёнай.

Наогул ЧЫРВОНЫ — колер жывцярэаднасці, сілы, упэўненасці, ідэальнасці «раздражняльнік», з-за чаго і прызначаны самым эскзсуальным. Адначасова ён агрэсіўны і ў вялікай колькасці прыгнятае, асабліва меланхолікаў. ЖОЎТЫ — гэта аптызм і бадзёрнасць, цудоўна спалучаецца з іншымі колерамі, яго адценні ніколі не нясуць у сабе адмоўнага зараду. АРАНЖАВЫ падыходзіць тым, хто хоча ўзмацніць пачуцці цёплым і жывцярэаднасці. ЗЯЛЁНЫ — гармонія, спрыяльнае ўздзеянне на халерыкаў. СІНІ

Святлана БАРЫСЕНКА.

САКРЭТ ПРЫГАЖОСЦІ АД КЛЕАПАТРЫ

Лекавыя ўласцівасці соку алоэ былі вядомыя яшчэ ў часы старажытнага Егіпта. Сама царыца Клеапатра штодзённа карысталася ім для догляду сваёй далікатнай скуры.

Сёння экстракт алоэ прысутнічае ў многіх крэмах, ласьянах і тоніку. А ўсё таму, што ён утрымлівае вялікую колькасць карысных бялкавічак актыўных рэчываў.

КЛАДОўКА ВІТАМІНАў

Тоўсты мясісты ліст алоэ складаецца з гелепадобнай вадкасі, у якой мноства карысных для нашага здароўя рэчываў. Вітаміны С, Е, А — сапраўдныя «змгары» за нашу маладосць і абароны ад стрэсу і дрэннай экалогіі. Эфірныя масла расліны павышаюць імунітэт і ўласцівасці загойвання. Поліўкорыды алоэ дапамагаюць скуры захоўваць аптымальную колькасць вільгата, абараняюць нас ад шкоднага УФ-выпраменьвання. Акрамя гэтага, алоэ ўтрымлівае амінакіслоты, ферменты, фітанцыды, дубільныя рэчывы і розныя смолы.

СОК ДЛЯ ВОНКАВАГА ВЫКАРЫСТАННЯ

Па-першае, трэба ведаць, што расліна, з якой будзе выціскацца сок, павінна быць як мінімум 2—3-гадовага ўзросту. Выкарыстоўваць трэба ніжнюю і сярэднюю тоўшчу, яе яна больш сакавітая. Перад запаленай аперацыяй лепш не паліваць расліну некалькі дзён. Зрэзаць трэба лісты, не карэйшыя за 15 см, прамячы іх гатаванай вадой і выдзіць калючкі. Потым неабходна парэзаць іх на тонкія пласцінкі і праз двайную марлю адціснуць сок.

КАБ СУКА БЫЛА, ЯК У ЦАРЫЦЫ

Каб сука была, як у царыцы, трэба 2—3 разы на тыдзень рабіць лязьбыні 10-хвілінныя маскі. Пры вуграх і раздражненні скуры твар карысна праціраць водным настоем алоэ штодзённа.

ЗАРАД БАДЗЁРАСЦІ ДЛЯ «КАМП'ЮТАРШЫКАў» І КІРАўНІКОў

Энергетычны настой з лістоў алоэ дапамагае ўсім, але асабліва тым, хто шмат часу знаходзіцца за «камп'ютарам і атрымлівае шкоднае УФ-выпраменьванне. Трэба развесці 2 чайныя лыжкі соку алоэ ў шклянцы халоднай гатаванай вады. Прымаць 3 разы на дзень па чвэрць шклянкі.

Саргей КУРКАЧ.

Раіць спецыяліст Падтрымайце вочы вітамінамі

Вашы вочы пачырванелі, слязюцца і сьвярбяць. Прычыны таму могуць быць розныя. І не апошняе месца сярод іх займае стомленасць вачэй у час сучасных зрочкавых перагураў, адзначае кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт кафедры афтальмалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Галіна СЯМАК.

Змагацца з гэтай з'явай можна, захоўваючы пэўныя правілы. Вельмі важнае значэнне для здароўя вачэй мае добрае асвятленне. Дзённае святло падыходзіць зроку больш за ўсё. Рабочы стол трэба ставіць ля акна так, каб святло падала злева. Не варта размяшчаць на падаконніку вялікія галінавыя расліны, вазы, акварыумы. Вокны неабходна часцей мыць. Але трэба пазбягаць прамых сонечных промяняў, якія сьвельцаць у вочы. Летам на вокны лепш паставіць фіранкі з лёгкай тканіны або жалюзі.

Светлыя сцены і мэбля не толькі павялічваюць асветленасць за кошт адлюстраванага святла, але і павышаюць жывцёвы тонус. Вучоным прыйшлі да высновы, што самы карысны колер для вачэй — зялёны, бо ён зніжае стомленасць вачэй і зроквае напружанне.

Не варта злужываць камп'ютарнымі гульнямі — ненатуральна яркія карцінкі розных памераў, якія хутка міляюцца, надзвычай стамляюць вочы. Адлегласць ад вачэй да манітора павінна быць не менш як 50 сантыметраў, да кнігі — 33 сантыметры.

Абавязкова неабходна рабіць адпачынак для вачэй: дарослым па 15 хвілін раз у дзве гадзіны, дзецям — па 10 хвілін раз у 40 хвілін.

Вачам вельмі неабходныя вітаміны і мікрэлементы. На гэтыя рэчывы багатая садавіна і гародніна, асабліва карысныя чарніцы, бо ў іх утрымліваецца мірцілін, які рэгулюе выразнасць і яркасць адлюстравання, здымае стомленасць і нармалізуе кровазабеспячэнне вачэй. Для вастрыні зроку неабходны вітаміны А. Ён ёсць у моркве, чырвоным перцы, памідорам, абрыкосах, ятрышчыку. Лютэін засцерагае вочы ад лішчу ультрафіялету. На яго багата хурма, гарбук, вінаград, кукуруза. Вітамін В, сілкуе вочныя яблык і ўтрымліваецца ў арэхх, яблыках, брусніцах.

Стомленным вачам дапамогуць кампрэсы. Завершыце, як гарбату, кветкі рамонку. Ці заліце шклянкі кіпеню 1 ст. л. сухога здробненага ліста трыпуніку, настойвайце 15 хвілін, працэдуіце. Змачыце марлевую сурвэтку ў цёплым настое і пакладзіце на вочы, трымаючы 5 хвілін. Паўтарыце па вечарах 4—5 дзён запар.

Ніколі не глыбчэй чытайце у транспарце, асабліва ў метро з яго ненатуральным цымяным асвятленнем. Вельмі карысна рабіць гімнастыку для вачэй. Моцна зажмурыце вочы на 5 секунд, потым адкрыце на 5 секунд. Паўтарыце 7 разоў. Хутка мірагэйца на працягу хвіліны, робячы невялікія перапынкі.

Саргей КУРКАЧ.

Закрыўце павекі, памасіруйце іх пальцамі кругавымі рухамі на працягу хвіліны. Павольна пераводзіце погляд з падлогі на стół і наадварот, на вярхоўныя галавы. Паўтарыце 10 разоў. Рабіце павольныя кругавыя рухі вачамі: 10 разоў у адным накірунку, а затым 10 разоў — у другім.

Аднак калі ўзнікае хуткая стомленасць, трэба звартацца да ўрача, бо пачырваненне, слязліваасць могуць быць прыкметамі сур'ёзнага захворвання.

Напрыклад, кан'юнктыў. Запаленне слізністай абалонкі вока — кан'юнктыў — выклікаюць і вірусы, і бактэрыі, і хламіды; так можа праяўляцца і алергія. З'яўляецца рэз у вачах, адчуванне «пяску пад павекамі», пачырваненне, слезязічэнне, часам светабоі.

Можа ўзнікнуць сіндром сухога вока. Працуючы за камп'ютарам ці чытаючы, чалавек мірае ў тры разы радзей, чым трэба. Слёзная плёнка, якая пакрывае вока і абараняе яго ад мікробаў, высыхае. Вочы чырванюць, слязюцца, з'яўляецца сверб, расплыўчаты зрок. Як засцерагчыся ад гэтага? Рэкамендуецца піць не менш чым 1,5 літра вады ў дзень, старацца часцей мірагэй, седзячы за камп'ютарам або кнігай, рэгулярна правярываць памышчанне, не курчыце ў кабінце.

Дмадзёноз таксама можа быць прычынай стомленасці. Пры ім «прачынаецца» кшчэ, які звычайна мірна жыве ў валасяных фалікулах. На звычайна, бровах, ля павек з'яўляюцца ружовыя прышчкі, а вочы чырванюць і сьвярбяць. Каб пазбегнуць гэтага, трэба павышаць імунітэт, не злужываць занадта вострай і салёнай ежай не абграбцаць на сонцы.

Вольга ШАУКО.

Дзеці летам

Простыя правілы адпачынку без ускладненняў

Адпачынак нашых дзяцей павінен быць бяспечным, а бяспечным ён стане тады, калі дарослыя перастадуць пускаяць гэту справу на самацёк. Лета для дзяцей неабходна арганізаваць, а рэальна дзесяці кожнае другое дзіця, якое адпачывае ці то ў горадзе, ці то за горадам у бабулі, большую частку вольнага часу застаецца без нагляду.

У галоўнага педятра Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь Наталі ГАЛЬКЕВІЧ гэты факт выклікае занепакоенасць. На яе думку, стомленаму вучобай дзіцяці дазваляецца прадаставіць летам крыху больш свабоды, але не ва ўрон дысцыпліне, здароўю і рэжыму дня.

Дарэчы, пра РЭЖЫМ. Дзецям дазваляецца ў гэтыя дні паспаць на 1—1,5 гадзіны даўжэй (а не да абеду), але захаваць ранейшы час адыходу да сну: для малодшых школьнікаў гэта 21.00, для старэйшых — да 23.00.

Пра СОНЦА. Дзецям летам абавязкова трэба насіць галаўны ўбор. Прымаць сонечныя ванны варта да 11.00 ці пасля 16.00, а для прадухілення апёкаў — карыстацца крэмамі, закліканымі абараняць ад шкоднага ўздзеяння ультрафіялету. Для гульні на вуліцы варта апранаць адзенне, якое будзе прыкрываць плечы.

Пра ВАДУ. Што датычыцца ўнутранага ўжывання, то варта памятаць пра небяспеку абязводжвання і своечасова папаўняць «запасы». Што датычыцца купанняў, то тут самае важнае — вытрымліванне правільна бяспечных паводзінаў на вадзе. Часам за тыдзень гіне 8—9 дзяцей! Таму падчас купання нельга ні на хвіліну пакідаць дзіця без нагляду. Нельга забывацца пра магчымасць перахаладжвання (у вадзе можна знаходзіцца не больш за 10 хвілін), узнікненне сутаргі, дый забруджвання нашых вадамі самі па сабе тоды часам небяспечную магчымасць атрымання траўмаў. Калі ў дзіцяці з'явіўся на скуры так званы «сверб купальшчыка», неабходна даць яму працідэргены прэпарат. З вадзяных горак ні ў якім разе нельга з'язджаць уніз галавой, паколькі гэта пагражае чэрпачна-магзавымі траўмамі і парушэннем работы сляхваго апарату.

Пра ІМУНІТЭТ. Імунная сістэма можа не вытрымаць, калі ў спякотнае надвор'е злужываць ледзянымі напоймі і марожаным — напатае ангіна.

Пра КЛІМАТ. Калі дзіця будзе адпачываць за межамі Беларусі, у краінах з іншым кліматам, то для яго аздараўлення трэба прабыць там не менш за месяц. У процілеглым выпадку атрымаецца толькі шкода, паколькі на адаптацыю па прыездзе дзецям патрабуецца каля 10—14 дзён і прыкладна столькі ж для адаптацыі на радзіме.

Святлана БАРЫСЕНКА.

На прафілактыку ВІЧ-інфекцыі — 2,8 млрд рублёў

Каб зменшыць рызыку распаўсюджвання ВІЧ-інфекцыі, у цэнтравым рэгіёне працуюць 16 ананімных спецыялізаваных кансультацыйных пунктаў. У Салігорску, Слуцку, Барысаве, Маладзечне, Жодзіне і ў абласным нархадыспансэры адпеднае падраздзяленні фінансуюцца Глобальным фондам ААН. На працягу мінулага года ў кансультацыйныя пункты звярнулася 2,3 тысячы нархаспажыўцоў.

Ва ўсіх лязьбных уставах Мінскай вобласці маецца магчымасць зрабіць ананімны і бясплатнае тэсціраванне на ВІЧ, летас падчас такіх даследаванняў было выяўлена 105 інфіцыраваных. Увогуле найбольшая іх колькасць (580 выпадкаў) зарэгістравана ў Салігорскім раёне, у Мінску — 95, у Слуцкім — 80, у Барысавіцкім — 53. Большая частка ВІЧ-інфіцыраваных — маладыя людзі ва ўзросце 20—29 гадоў. Летас ад хворых маці нарадзілася 140 дзяцей, 18 з якіх быў пастаўлены страшны дыягназ.

Як паведамлілі ва ўпраўленні аховы здароўя Мінскага аблвыканкама, медыцынскімі ўстановамі на мэрарыяметыва па прафілактыку ВІЧ-інфекцыі ў мінулым годзе было выдаткавана 2,8 мільярда рублёў.

Мікалай ЛІТВАІНА.

36° НЕ ПАКІДАЙЦЕ РАНЫ АДКРЫТЫМІ

Кожны павінен умець аказаваць першую даўрачэбную медыцынскую дапамогу, бо лязьба з нас даволі часта падсцерагаюць непрыемныя сюрпрызы: апёкі, парэзы, удары, харчовыя атручэнні і г.д. І хоць у той жа школе ці ва ўніверсітэце нам расказваюць, як апрацоўваць ранку ёдам, часта ў крытычны момант мы губляемся і ў лепшым выпадку нічога не робім. У спалучэнні са спозненым зваротам да ўрача такія няправільныя паводзіны абавязкова даюць адмоўны вынік. Хірург 18-й мінскай гарадской паліклінікі Ігар САПЕГА дае некалькі жывцёвых важных парадаў.

— Даўрачэбная дапамога патрэбна, каб папярэдзіць развіццё шматлікіх ускладненняў і ў рэшце рэшт — інваліднасці. Калі своечасова не апрацаваць рану, то праз некалькі дзён панячэцца інфекцыйны працэс, які будзе хутка паглыбляцца ў мяккія тканкі, што спрыкае постэмпеліт — гнойны працэс, які развіваецца ў кожнай тканцы і прыводзіць да ампутацыі.

— З якімі траўмамі часцей людзі ідуць зараз у паліклініку?

— Вялікая траўматызацыя абумоўлена зараз дачным перыядам. Людзі часта забываюць пра засцярогу падчас выканання шматлікіх відаў работ, а таксама церпяць ад укусаў насакмоў. У цэлым ёсць траўмы, якія застаюцца «на піку» круглы год. Гэта перш-наперш гнойныя, запущаныя раны. Зразумела, многія імкнучыся лячыцца дома, слухаюць парады суседзяў і знаёмых, а значыць, позна звартаюцца да спецыяліста, чым ускладняюць сітуацыю. Вось амаль класічны прыклад: мужчына ва ўзросце каля 50 гадоў атрымаў траўму ў стане алкагольнага ап'янення, і толькі праз 15 дзён зварнуўся па медыцынскую дапамогу. Між тым траўма ў яго была хоць і невялікая, але сур'ёзная: аскольчаты пералом першага пальца асноўнай фалангі. Да моманту звароту ў медустановаў ўжо назіралася другаснае інфіцыраванне, гнойны артрыт. Такім чынам, першы палец цяпер цалкам бяздзейнае. Дарэчы, працэнт траўматызацыі ў алкагольным ап'яненні

цягу 10 гадзін, яшчэ магчыма наклавадненне першасных швоў, што паскарае працэс зажыўлення. Паўней рана лічыцца другою ступенню інфіцыраванай, швы накладваюцца неметэагодна. Працэс зажыўлення павялічваецца ў два разы, можа ўтварыцца рубец.

— Алеў, сала часта бяруцца на ўзбраенне падчас апёкаў...

— Сапраўды, пры тэрмічных апёках людзі імкнучыся змазаць пашкоджанае месца вазелінам, алеям, салам, содамі... А перш-наперш неабходна папярэдзіць паглыбленне працэсу. У месцы апёку падскурная тэмпература застаецца павышанай, ідэе паглыбленне працэсу, таму абязкова прыкладвайце холад. Пры першай ступені апёку — пачырваненні, болі — накладвайце аспэтычную павязку з растварам фурацыліну, пры другой — з вадарыам — спачатку холад, пасля накрывіце бінтам. Не крайняй вадароў самастойна, ідзіце да ўрача, які зробіць так, каб не пашкодзіць скуру. Касметычныя, медыцынскія сродкі і прэпараты лепш за ўсё самастойна не выкарыстоўваць у такіх выпадках. А вочы падчас перахаладжвання неабходна палепшыць мікрацэрную апрацоўку сасуду — расцёрці карычневыя, каб з'явілася пачырваненне. Цёпла апраціце і што-небудзь цёплае выціце. Пры цяжкіх формах, каб пазбегнуць мікрозу мяккіх тканак, трэба як мага хутчэй зварнуцца да ўрача.

— Якой павінна быць дапамога пры больш сур'ёзных пашкоджаннях і траўмах?

— Галоўная дапамога пры пераломе верхніх канечнасцяў, калі назіраецца прыпухласць і хвакатыцца — фіксуецца павязка, каб не дапусціць руху ў пашкоджаным месцы, разыходжання абломкаў з пашкоджаннем мяккіх тканак. Расцяжэнне звязак — адна з самых распаўсюджаных траўмаў. Часцей за ўсё церпяць галёнкі-

стунныя і каленыя саставы. Сутраў прыпухае, баліць, асабліва падчас руху. Патрэбны холад і фіксуецца павязка. У першыя гады дзіны эфектыўнымі будуць і процідэргены мазі. Звартацца да ўрача трэба, каб выветлілі, што мае быць — расцяжэнне ці пашкоджанне звязак.

Падчас падзенняў могуць узнікнуць і вывікі. Найбольш часта церпяць плечавыя саставы. Не варта самастойна ставіць яго на месца. Пасля накладвання фіксуючай павязкі неабходна тэрмінова даставіць пацярпелага ў медустановае, каб прадухіліць узнікненне постраўмаўных кантрактур. Старэй пашкоджанні, якія павялічваюць функцыю органа і могуць прывесці да інваліднасці.

Чэрпачна-магзавыя траўмы часта звязаны са знаходжаннем пацярпелага ў нецярпавым стане. Праяўляюцца галавакружжэннем, пры болі складаных выпадках — стратай прытомнасці, галаўным болем, бледнасцю скурных пакрываў, сутаргамі. Дайце такому чалавеку спакой, да галавы прыкладзіце лёд, загорнуць у рушнік, або грэлку з халоднай вадой. Асцярэжна павярніце галаву набок, каб ірвотныя масы не трапілі ў дыхальныя шляхі. Тэрмінова выклікайце «хуткую».

— Наўрад ці хто своечасова звартаецца да ўрача з атручэннем, калі толькі гэта не зусім цяжкі выпадак. Ці можна самому вызначыць, ад чаго яно наступіла?

— Пры харчовым атручэнні мала каму ўдаецца прыгадаць, ад чаго яно наступіла. Праяўляюцца гэтыя стан агульным дрэнным самаадчуваннем. Млоснасць з'яўляецца не заўсёды. Алергійны рэакцыі бываюць хіба пры павышанай адчувальнасці арганізма да таго ці іншага прэпарата або пры ўздзеянні на скуру пэўнага прэпарата — мазі, напрыклад. Пры любым атручэнні неабходна прамыць страўнік салёным расстварам (на шклянку вады — 1/2

цылі болу, калі запалены працэс знаходзіцца ў адным органе, а праяўляецца ў другім.

— Укусы насакмоў і хатніх жывцёў могуць быць часам надзвычай небяспечнымі...

— Сапраўды, зараз нават укусы камароў выклікаюць у людзей неверагодна цяжкія алергіі, з утварэннем сапраўдных ран. Многія любяць прымяняць у такіх выпадках мазь Вішнеўскага, прыкладаюць лісце капусты, расцягваюць працэс на два-тры тыдні. А тэрэпэўт прапісаў бы антыгістамінныя прэпараты і працэс выздараўлення наступіў бы хутчэй.

Пры укусах хатніх жывцёў, якія правіла, мае быць рана, у якую са спінай у кроў трапляюць мікробы. Гэта небяспечна далейшымі ўскладненнямі. Каб папярэдзіць іх, прамяйце месца укусу гаспадарчым мылам, перавяжыце прыкладна ў цёплым вадкім прыкладна ватнага тампона з 9-працэнтным вочатам. Увогуле я б параў не выдаляць кілячца самастойна, бо, як правіла, гэта робіцца няправільна. Ідзіце да хірурга, які і выдаляць кілячца, і накіруе яго на даследаванне.

— Падаўдзіць вынік: як трэба паводзіць сябе пры любых праблемах — самых розных болях і што трываць пад рукай, у хатній аптэцы?

— У кожным доме павінна быць аптэчка з самымі простымі медыцынскімі сродкамі: ёдам, зялёнай, нашатырным спіртам, бінтам, жугтам, актываваным вугалем і ласці — лавоў пазўдоўнага вобласці — паталогія туюстага кішчэніка, у сонечным сплячэнні можа з'явіць пры сябе і язавая паталогія, і хваробы жоўцевага пузыра. Наогул ёсць паняцце ірадыя-

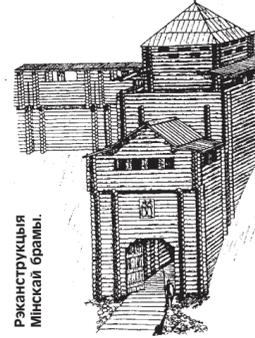
Гутарыла Святлана БАРЫСЕНКА.

ДРАМА І ПАМ'ЯТНЫЙ БРАМІ

Якія весніцы адкрываюць драго да вашага дома — драўляныя або камяныя, фарбаваныя ці не, тухлявыя альбо новенькія, гасцінца адкрываюць у чаканні гасцей ці нагула зачыненыя ад чужых? А вося у сяроднячэны Мінск шлях усім ваюнікам настроеным спыняла трывалая драўляная брама метраў за 12 у вышыню!

Меркаваць так дазваляюць знойдзеныя пры раскопках у 80-х гадах мінулага стагоддзя рэшткі драўляных умацаванняў. **Юрый ЗАЯЦА, кандыдат гістарычных навук, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі Акадэміі навук** быў непасрэдным удзельнікам тых раскопак, якія сталі матчымымі ў сувязі з будаўніцтвам новай лініі метра, «кадзэнцыя» за абарончыя збудаванні. Прынамсі, так пашанцавала толькі Мінску — пра тое, як выглядалі ўезды ў многія іншыя гарады сучаснай Беларусі, няма звестак і сёння...

Археалагі працавалі

Рэканструкцыя Мінскай брамы.

жыхароў. Ніжнюю браму мы даследаваць не змаглі, бо для таго, каб драўца да нас, давялося б цалкам разабраць рэшткі другой брамы (пачатку XII стагоддзя), якая захавалася лепш за ўсё. Апошняя брама, пабудаваная прыблізна ў пачатку XIII стагоддзя, прастаяла яшчэ гадоў 100, відаць, пакулі літоўскія князі не захапілі горад.

Чытачы, пэўна, спытаюцца: «А што ж было да 1085-га? І будучы мець рэчы. Гісторыя любіць храналагічнасць, дык будзем жа паслядоўнымі...»

Нараджэнне Мінска

Месяца нараджэння Мінска — там, дзе зараз знаходзіцца вёска Гарадзішча Шчомысліцкага сельскага Савета. Горад уніка на мяжы і і т тысячгадоўзья, а ў летніце яго ўпершыню згадзілі ў сувязі з амаль поўным вынішчэннем у 1067 годзе пасля напад аб'яднанага войска пад кіраўніцтвам трох сыноў Яраслава Мурага — Кіеўскага князя Ізяслава, Святаслава Чарнігаўскага і Усевалада Пераяслаўскага. Паход на Мінск (другі

мятаючы, што той Мінск штурму не вытрымаў, а магчымаму пашырцы умацаванні там не было (горад стаў на стыку ручая Дуная і ракі Мены, адсюль і назва — Меньск), выраслі перанесці сталец удзела на Свіслач. Чаму менавіта туды? У той час Тураўская зямля вылучылася з Кіеўскай дзяржавы ў асобнае княства, а рака Пціца, на якой стаяла Меньскае гарадзішча, праходзіла ўніз, да Прыпяці, і нізодні яе былі перакрытыя Тураўскімі ўладаннямі, што стварала мноства перашкод і ў ваеннай дзейнасці, і ў гандлёвых сувязях. Свіслач жа якраз набывала ролю галоўнага воднага шляху Меньскага княства — з Дняпра да вярхоў Нёмана, а значыць, і да Балтыйскага мора.

— На тым месцы, дзе Няміга упадае ў Свіслач, ды і на астатняй тэрыторыі — там, дзе зараз стаіць Палац спорту, — раней была сучасная дрытва, — паглыбляе нас у даўніну гісторык. — У сяроднячэны гэта азначала натуральную перашкоду для непрыяцеля і палягала абарону горада. Там, на выспе, натуральнай, а

Брамы, драмы...

Тагачасныя брамы заўсёды становіліся аб'ектамі штурму, таму для іх стварэння патрабаваліся вельмі трывалы матэрыял. Такія ўласцівасці валодалі хіба толькі дуб і лістоўніца, аднак яе цалкам звалі яшчэ да XVI стагоддзя.

Самай распаўсюджанай тактыкай захопу брамы быў ізгон: войска падбіралася блізка да горада і сядзела ў засадае (чакаючы моманту, калі варта пачне «лавіць муху»), а потым зняпачку выскокала з укрыва, галапам імчалася да брамы, якую яшчэ не паспелі зачыніць, скажам, пасля звазду кулецака або, і ўрываўся ў горад.

Брамы «цярпелі» ад войнаў (іх білі таранамі, палілі), але і ў мірны час яны нярэдка становіліся «ахвярамі» нядбайнасці жыхароў — ператвараліся ў попел пры пажарах.

горад Полацкай зямлі пасля Полацка быў помсцяй за напад Полацкага князя Усяслава на Ноўград (другі горад Кіеўскай Русі пасля Кіева): вока за вока, мера за меру.

Усяслава жа недальнабачна чакаў напад на Полацк, і ўсе сілы размясціў там, а Мінск застаўся амаль непрыктым — невялікая гарадская дружная да мясцовых жыхароў. Яны, як адзначыў летпісец, зачынілі ў горадзе (дзядзініцы — умацаванай частцы) і «бараніліся муху». Перавага ўсё ж была на баку нападальшчыкаў, і калі тыя нарэшце ўварваліся ў горад, то, раз'юшаныя такім адорам, перабілі ўсіх мужчын, а жанчын і дзяцей зрабілі сваёй здабчынай.

Прастаяўшы тры дні каля разбуранага Мінска, пераможцы рушылі да Нямігі і там сустрэліся з Усяславам, які спешаў на дапамогу мінчанам. Адбылося слаўная бітва, апягав у «Слове пра паход Ігаря», — войска Усяслава было разбіта.

Пераезд на Свіслач

Прашодзіў час, Мінск адасобіўся ад Полацкай зямлі і ператварыўся ў цэнтр удзельнага княства на чале з князем Глебам. Відаць, па-

птым крыху пашыранай штучна, сталі будаваць горад. Ён меў павольныя абрысы. У вузкім, найбольш узвышанай частцы, была, відаць, княжская тэрыторыя. Магчыма, тут былі альбо тын, альбо іншая агароджа. Тады ж і пабудавалі першую гарадскую браму. Вал быў вельмі цікавы, — заахвоваваў Юрый Афанасьевіч, — жыхары ўкладвалі ўперлак вося вала лагі (драўляныя бярвенны-апоры), потым насцілілі бярвенне перпендыкулярна валау, сцяпалі пяском, і зноў паўтарылі гэтыя працэдурны — так да самай вяршыні. Вал атрымаўся метраў 16 у шырыню і ўдвае меншы ў вышыню. Самі ўмацаванні не захававаліся.

Брама нумар два

Рэшткі другой брамы захававаліся найбольш поўна ў параўнанні з іншымі канструкцыямі: зрубы захававаліся на чатыры вянцы (чатыры бярвенны ў вышыню). У Юрыя Афанасьевіча з'явіліся падставы для рэканструкцыі (**на малюнку**). Складлася яна з двух радоў дубовых клеўш-зрубаў — па чатыры з кожнага рада ў разрыве паміж валамі, — а ў вуглах змяшчаліся апорныя слупы.

(Заканчэнне на 8-й стар.)

Калі вы падпісаліся на газету «Вязэда» на III квартал або II паўгоддзе 2007 года — запалыяйце картку ўдзельніка, выразаеце і даслаіце яе ў рэдакцыю па адрасу 220013 Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Падпісчык можа выйграць у якасці прыза газдзінікі, майкі, бейсболкі, мікрахвалевую печ, тэлевізар «Віязь» і суперпрыз — халадзільнік «Атлант». Карткі, наклееныя на паперу ці плёнку, або дасланыя **пасля 2 ліпеня 2007 года** па паштоваму шпітэле атрыманым да ўдзелу ў гульні не прымаюцца. Розыгрыш прызоў праводзіцца **5 ліпеня 2007 г.**, вынікі публікуюцца ў газеце «Вязэда» **да 17 ліпеня**.

Атрымаць прыз можна ў рэдакцыі **да 20 верасня 2007 г.** пры прад'яўленні квітанцыі аб падпісцы на «Вязэду» на III квартал або II паўгоддзе 2007 года і пашпарта. Дастаць пачы СВН, тэлевізара і халадзільніка ажыццяўляе рэдакцыя. **Пасля 20 верасня** выдча прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца.

Больш падрабязна правілы гульні «Падпішыся на «Вязэду»» чытайце ў нумары газеты за 5 чэрвеня 2007 года. Удзельні ў гульні!

8 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Вязэды» на III квартал або II паўгоддзе 2007 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку _____

Падпіска аформлена і аплачана ў _____ (адрэс)

на III кв. або II паўгоддзе 2007 года

Жатні адрас і тэлефон _____ (індэкс)

Удачы ў розыгрышы!

Ф.СІ-1

Міністэрства сувязі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету **ВЯЗЭДА** з бесплатнымі ўкладанымі: **«Чырвоная змена», «Местное самоуправление», «Країна здароўя», «Жырадоля», «Купляя Лешыя», «Насуперак Чарнобылю»** (індэкс выдання)

на 2007 год па месяцах											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Каму _____ (прозвішча, ініцыялы)

Куды _____ (адрэс)

(паштовы індэкс) _____ (горад, населены пункт)

ДАСТАВАЧАЯ КАРТКА на газету **ВЯЗЭДА** з бесплатнымі ўкладанымі: **«Чырвоная змена», «Местное самоуправление», «Країна здароўя», «Жырадоля», «Купляя Лешыя», «Насуперак Чарнобылю»** (індэкс выдання)

ПВ	месяца	па-тар

Колькасць камплектаў _____ руб.

на 2007 год па месяцах											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Каму _____ (прозвішча, ініцыялы)

Куды _____ (адрэс)

(паштовы індэкс) _____ (горад, населены пункт)

ШАШКІ

БЛІЦ-30

Нашаму актыўнаму чытачу з **Мягілева Дзмітрыю КАМЫЦЬКАМУ** Міністэрствам спорту і турызму Рэспублікі Беларусь прысвоена ганаровае званне **нацыянальнага майстра па шаашчнай кампазіцыі. Віншуючы новага мастра, мы аб'яўляем бліцтурнір-30 з яго ўласных твораў:**

№ 1. БЕЛЫЯ: a3, b6, c5, c7, d6, g5, h2, h6 (8). ЧОРНЫЯ: a5, b4, c3, d2, e3, f2, f4, g3 (8).

№ 2. БЕЛЫЯ: a3, b6, c1, c7, d6, g1, g7 (7). ЧОРНЫЯ: a5, b4, b8, d2, e3, e5, f2, f4, h8 (9).

№ 3. БЕЛЫЯ: b4, c5, d4, e5, e7, f6, g5 (7). ЧОРНЫЯ: a7, b2, d2, e3, f2, h4 (6).

№ 4. БЕЛЫЯ: a3, b6, c5, c7, d6, g5, h2, h6 (8). ЧОРНЫЯ: a5, b4, c3, d2, e3, f2, f4, g3 (8).

№ 5. БЕЛЫЯ: b2, b6, c1, c7, d6, g1, g7 (7). ЧОРНЫЯ: a5, b4, b8, d2, e3, e5, f2, f4, h8 (9).

Ва ўсіх камбінацыях — ход і выйгрыш белых.

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Напіраўце іх на адрэс рэдакцыі газеты «Вязэда»: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, «Шашкі».

Пераможца атрымае сюрпрыз ад Д. Камыцкага — кнігу М. Станюкоўскага «Этюдныя тропамі» (Наваполацк, 2004). Наш шчыры аўтар прысячае конкурс 90-годдзю газеты «Вязэда».

РАШАЕМ, ЦІКАВІМСЯ

Праверце, калі ласка, рашэн-

ні змешчаных раней пазій.

«ПАГОДА У ДОМЕ»-3: № 9 (М. Грушэўскі). 1. ba5 2. fh6 3. c:e3 a:f4 4. a:g3 5. gf4x. 1. de5? 2. e:a5 gh4 3. b:d6 4. dc7 hg1 5. cb8 gh2! 6. bc3 h:e5! 7. b:f4 8. e5 ba1=5. Галаснасць: 1. fg7 fe7 2. gf6 e:g5.

РАШАЕМ — І НЕ ТОЛЬКІ (газета «Шахы перамогі», Вілейка, 27 студзеня): № 1. 1. fg3 2. de3! e:g3A 3. e:g1 dc5 4. hg7 cd5 5. gh8 de3 6. hc3x. A2. ... f:d4 3. fg5 cd4 4. gf6; № 2. 1. gf2 fe5 2. fg3 gh2 3. hg7 h:f6A 4. fg5 5. g:e3x. A3. ... h:d4 4. gf8x.

«Безумоўна, з густам. Але ж ці не занадта складана для «шахагава» чытача? — задае пытанне навуковец Іван Астроўскі (Мінск) і сам жа дае на яго адказ: — Звязэдаўская рубрыка «Шашкі» «запрагае» звычайна спакваля, а толькі потым ускладняе заданні, і такім шляхам нарэшце вядуць кола зацікаўленых».

Рашылі: Аляксандра Камініскага і А. Рогач (Вілейка), А. і І. Ашкхміны і У. Ціханя (паўдлаўска Нясвіжскага раёна), В. Краўчук і С. Нячаев (Баранавічы), І. Астроўскі, В. Грабенка і С. Гурыновіч (Мінск), У. Аўласенка і С. Ба-

радаўкін (Гродна), У. Бандарык, Юля і А. Мікулічы (в. Лугава Славянскага раёна), А. Пархальскі (Глыбока), А. Белы, В. і А. Р. Мурашкі, М. Падбярэзскі і П. Шкундаў (Наваполацк), А. Пелавановіч і У. Сапаянінкі (Рагачоў), А. Кіслы (Узда), І. Працук (Паставы), Р. Сідарчук (Брас), А. Т. Янчук і яго вучні В. Жук, В. Саўрэнгі і Надзея Ермаловіч (Камянец), І. Козел (в. Махавічы Мазырскага раёна), І. Мацкевіч (Жодзіна), Д. Камыцкі (Мягілёў), В. Волас (Любань), А. Агевіч (Кобрын), В. Белы (Калінкавічы), К. Козел (в. Ласосна Гродзенскага раёна) і іншыя.

Папярэднія заданні таксама выканалі (у дужках указаны нумары): С. Гурыновіч (5) і К. Козел (8). Наша паведамленне аб тым, што Мікалай Кадзесніку (Бабруйск) стаў чэмпіёнам краіны па шаашках-64, настаўніку гісторыі Аляксандру Трафімавічу Янчуку нагадава аматарскай маланкавай гульні з імтаным майстрам: «Ён быў на ўзлёце. Бліц — яго стыль. Імгненна рабіў дакладныя хадзі і разбіваў саперніка як пачаткоўца. Тут жа па паліцы ўзнаўляў пазіцыю на 5—10 хадоў

назад, прананоўваў пазіцыі па-іншаму і зноў у розных сітуацыях паказваў найлепшы працяг. Я застаўся ў захапленні ад асобы Кадзеснікава».

Нашы канкурсанты цікавяцца, як завяршыўся чэмпіятат свету па шаашках-100 сярод мужчын. Прадставіў Беларусь Ігар Міхальчанка (Ваўкавыск) з 19 ачкамі зняў 11-е месца пры 20 удзельніках, а пераможцам выйшлі Аляксандр Шварцман з Расіі, Марк Падольскі з Германіі (у іх актыўна па 25 ачкоў) і другі расіянін Аляксандр Георгіев (24).

НАШЫ ГОСЦІ

Сёння наш гоасць з Украіны — Уладзімір РЫЧКА. Даслаўняю ў рэдакцыю задачы заслужаваюць увагі:

№ 1. БЕЛЫЯ: 13, 23, дамкі 2, 19, 24, 29 (6). ЧОРНЫЯ: 8, 12 (2). Змест: 18 (14A) 20 (25B) 34, 30F. В (19) 35, 29-24, 33, 40, 50F. A(34) 30, 35, 24, 33, 40, 50F.

№ 2. Белыя: 17, 18, 29, дамкі 6, 19, 34, 47 (7). ЧОРНЫЯ: 35, 45 (2).

Замкнуць простую чорныя: 33 (50A) 10, 40, 44F. Варыант A(40) знайдзіце самі. Будзем рады вашым рашэнням.

РУК «БЕЛСПЕЦКОНТРАК» РЕАЛІЗУЕТ:

АВТОМАБІЛЬНАЯ ТЕХНІКА

- А/м УАЗ — 2000000-5200000 руб.
- А/м ГАЗ — 2350000-4500000 руб.
- А/м ЗІЛ — 2400000-5000000 руб.
- А/м «УРАЛ» — 3700000-13000000 руб.
- А/м КамАЗ — 12000000-18000000 руб.
- А/м КраЗ — 6300000 руб.
- А/м МАЗ — 6000000-16000000 руб.
- Трактор Т-150К — 4000000 руб.
- Трактор ДТ-75 — 3700000-4100000 руб.
- Прыцепы і п/прыцепы — 1500000-2700000 руб.
- Аўтамабільныя двигателі — 1100000 руб., а таксама запчасткі і ремкомплект к ним — **всего порядка 100 позиций.**

ИМУЩЕСТВО РАКЕТНО-АРТИЛЛЕРИЙСКОГО УПРАВЛЕНИЯ

- Аппарат 9Т31М на ш. УРАЛ-375 — 5600000 руб.
- Автошасси ЗИЛ-131 — 2500000-3900000 руб.
- Автошасси КРАЗ-2555 — 5500000 руб.
- Прицепы П-1-15 — 1250000 руб.
- Прицепы П-1-15 — 480000 руб.
- Шасси 2-ПН-2 — 500000-750000 руб.
- Агрегат бензоэлектрический АБ-4-П/115 — 800000 руб.
- Электростанция ЭСД-2-12 — 4500000-17000000 руб.
- Купе питинг-кар — 600000 руб.
- Кузов-фургон КМБ6СД — 420000 руб.
- Кабина аппаратная от изд.9С82 — 400000 руб.
- Прицеп кабина РД-75 — 3500000 руб.
- Прицеп ПАУ-1 (А,Б,К) — 1000000 руб.
- Аппарат винтоверный станок ИТ-1М — 6600000 руб.
- Стол слесарный складной 165Х65 — 70000 руб.
- Тиски слесарные — 43000 руб.
- Насос БКФ-4 — 5000 руб.
- Насосы ручные — 500000 руб.
- Устройство зарядно-разрядное УЗР-15В3 — 85000 руб.

ИМУЩЕСТВО ВВС И ВОЙСК ПВО

- Авиационные двигатели — 10000000-34000000 руб.
- Лопатки — 51000-1700000 руб.
- Парашютно-тормозная система — 64000-620000 руб.
- Парашютно-десантная жидкая тара — 411000 руб.
- Приборы: линейки поверочные, генераторы, термометры, микрометры, нивелиры, контакторы, глубиномеры, реле, осциллографы и многое другое — 1900-4570000 руб.
- Радиолокационная прицельно-навигационная система КУПОЛ-ИТ-76 — 130850000 руб.
- Автошасси ГАЗ-66 с куном К-66Н — 3400000-3500000 руб.
- Автошасси ЗИЛ-131 с кузовом-фургонном «Кунг-1М» — 3800000-4000000 руб.
- Кабин пневмоколесной прицельной ДУ-37Б — 8500000 руб.
- Каток пневмоколесной прицельной ДУ-16В — 31000000 руб.
- Двигатель ЗИЛ-375 — 3070000 руб.
- Раздаточная коробка АПА-5А — 950000 руб.
- Кислородозагодобывающая станция АКДС-70М — 11000000-185400000 руб.
- Автомоб. кислородозарядная станция АКЗС-75 — 5500000-158000000 руб.
- Аэродромный кондиционер АК-1-6-9А — 137700000-144600000 руб.
- Кондиционер аэродромный АК-0-4-9А «Поршак» — 88500000 руб.
- Аэродромный многоцелевой кондиционер МК-ЗК — 30000000-100000000 руб.
- Аэродромный многоцелевой кондиционер АКМ-24/56 — 14400000-68900000 руб.
- Резервуар для хранения трансжидкого кислорода ТРЖК-2В — 3000000 руб.
- Заправщик углекислотный авиационный ЗВА-1000 — 270000000 руб.
- Газификатор сжиженных газов ГСГ-250/420 — 405000000 руб.
- Универсальный газозарядная станция УГЗС. МА — 57700000 руб.
- Установка для проверки гидросистем УПГ 250 — 180000000 руб.
- Установка для проверки гидросистем УПГ-300 — 25550000-125050000 руб.
- Авиационный гидрозарядный агрегат АПА-5Д — 42300000-202700000 руб.
- Аэродромный передатчик электроагрегат АПА-50М — 74500000 руб.

ВДС

- Парашюты: десантные, запасные, спортивные, вытжные, ПЛТ-72 с КЗУ — 41000-90000 руб.
- Куполов площадью: 50, 55, 83 м.кв. (без строп) — 45000-65000 руб.
- ПГС-500 серии 2 с платформами и солонками — 315000 руб.
- Подвесная система к ПГС-500 — 11000 руб.
- Веревки вытжные к ПГС-500 — 6000 руб.
- Мешок ПГС-500 — 1000 руб.
- ПДС-1 — 50000-80000 руб.
- Многокулоновая парашютная система МКС-5-128 в пятикулоновом варианте — 2700000 руб.
- Куполо стабилизированные парашютов Д-5 серии 2 — 8000 руб.
- Подвесная система к парашютам Д-6 — 4000 руб.
- Стабилизированные системы с куполом 1,5 м.кв. к парашютам Д-6 — 7300 руб.
- Вытжная парашютная система ВПС-8 — 150000 руб.
- Контейнер грузовой ГК-30Р скупногого варианта — 1400-1500 руб.
- Наружные наметы ПРС — 132000 руб.
- Веревки вытжные без предохранительных чехлов и тросов — 500 руб.
- Веревки раскрытия к парашютам ОКС-4 — 500 руб.
- Сумки переносные к основным парашютам — 3000 руб.
- Сумки переносные к запасным парашютам — 3000 руб.
- Универсальный — 10000 руб.
- Парашютная платформа П-7 — 1750000 руб.
- Парашютный прибор АД-3У-Д-165 — 2000 руб.
- Парашютный прибор ППК-У-240А-Д — 15000 руб.
- Светомайки СД-02-10 — 4500 руб.

ИНЖЕНЕРНАЯ ТЕХНИКА

- Тротли в шаашках по 75 с с резыбой
- Тротли в шаашках по 200 г — 60000000 руб.
- Тротли в шаашках по 400 г — 56000000 руб.
- Экскаватор ЭО-2621В — 169500000 руб.
- Экскаватор ЭО-2621А — 55000000 руб.
- Экскаватор Э-3056В — 230000000 руб.
- 11900000-13000000 руб.
- 45000000-60000000 руб.
- Экскаватор ЭО-3322Д — 58400000 руб.
- Экскаватор ЭО-411В — 310000000 руб.
- Путирочка-кран БАТ-М — 798000000 руб.
- Сельскохозяйственная машина ПЗМ-2 — 525000-182050000 руб.
- Скелер самодвижной ДК-357Н — 150000000 руб.
- Снегоочиститель ДЗ-220А — 200000000 руб.
- Дизель-молот ДМ-240 — 20000000 руб.
- Кран на пневмоходу КК-4361А — 4100000-71000000 руб.
- Кран автомобильный КС-3572 — 340000000 руб.
- Кран автомобильный КС-3562Б — 175000000 руб.
- Кран автомобильный КС-2573 — 45000000 руб.
- Кран автомобильный КС-2574 — 250000000000 руб.
- Установка МНУГ-50 — 100000000 руб.
- Установка МНУГ-10(10М) — 65000 руб.
- Установка МНУГ-20 — 270000-12000000 руб.
- Установка МНУГ-60 — 2800000 руб.
- Установка МНУГ-60 — 4500000 руб.
- Установка МНУГ-60 — 4500000 руб.
- 1500000-65000000 руб.
- Установка МНУМ-14 — 270000-32000000 руб.
- Установка МНУМ-50 — 500000-90000000 руб.
- ПЦ-5-6-817 — 9000000-17000000 руб.
- ПЦ-6-7-8925 — 1600000-30000000 руб.
- Самосвалы — 1000000 руб.
- Лаборатория ВЮ-4АМ-1 — 2400000 руб.
- Ручной насос БКФ-4 — 6000-360000 руб.
- ПСТР-100х1,5 — 30000000 руб.
- Муфта аварийная ПМТ — 21000 руб.
- Хомут ав.1-ст. 250мм — 7000-10000 руб.
- Маячок гид.1-10х0,5 — 22000 руб.
- Задв.ст.ПМТ-150 — 1400000 руб.
- Каннстры КС-20 — 6000 руб.

ВЕЩЕВОЕ ИМУЩЕСТВО

- Карусельный вытхо-вытхо-присос для ремонта АБ-11 — 46000-61000 руб.
- Завод станция электроагрегатом АО-2-31 — 75000-90000 руб.
- Палатка плащ-накидка для солдат — 12000 руб.
- Палатка УСБ-56 — 2000000 руб.
- Метоса х/б — 1350 руб.
- Ветшная ватная — 1400 руб.
- Ветшная палаточная — 1900 руб.
- Ветшная п/ш (одевальная) — 1800 руб.
- Угилье войлочный — 710 руб.
- Сапоги валяные армейские утяжеленные — 1900000 руб.
- Центрифуга КП-217Б — 900000 руб.
- Центрифуга ЦМ-25 — 4500000 руб.
- Брезент для парной повозки из парусины брезентовой — 20000-30000 руб.
- Автоприцеп 2-10х0,5 бортовой — 1800000-34000000 руб.
- Палатка УСТ-56 — 1200000 руб., а также другое вещевое имущество СА в ассортименте (фляги и котелки алюминиевые, ветшое, утиль, кители, куртки, брюки, мушкетеры, пальто, шаашки, шаашки) — **всего более 100 наименований.**
- Машина посудомоечная ММТУ-1000 — 5650000 руб.
- Миска алюминиевая — 1300 руб.
- Прицеп-фургон ОАР-2 (на прицеле 1-АП-1,5) — 50000-6350000 руб.
- Плита прицельная ПП-170 (на прицеле 1-АП-1,5) — 92200000 руб.
- Мельница хлебопекарная ПКС-0,4 — 1790000 руб.
- Крупорушка ПКМ (на шасси пр-па-2-ПН-2) — 323000000 руб.
- Проевентиляционная машина ПМ-60 — 7000000 руб.
- Цистерна ЦВ-1,2 на шасси прицепа 1-П-1,5 — 1500000 руб.
- Цистерна ЦВ-50 на шасси прицепа 1-П-1,5 — 1500000 руб.
- Термос ТВН-12 — 250000 руб.
- Киятыльничник ПНК-2 — 260000 руб.
- Электростанция ЭСД-20-ВС/230М — 12700000 руб.
- Палатка подосноного назначения — 150000-290000 руб.
- Палатка кухонная каркасная ПК-48 — 7000000 руб.
- 70000-1300000 руб.
- Палатка-чех ПМХ — 15000000 руб.
- Форма хлебная металл. штампованная — 1500 руб.
- Мископлет прицельной ПМ-40 — 543000000 руб.
- Тарелка мелкая алюминиевая — 1100 руб.
- Банок алюминиевый 3-литровый — 3500 руб.
- Чайник алюминиевый 3-литровый — 7100 руб.
- Кувоз изотермический АФИ-53 — 2650000 руб.
- Машина посудомоечная МПУ-1400 — 70630000 руб.
- Прицеп-фургон ПФХ-1 — 11780000 руб.
- Печь хлебопекарная ХПК-50М2 — 6786000-10021000 руб.
- Пев

